

Сәулет, қала құрылысы және құрылыс
саласындағы мемлекеттік нормативтер
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫС НОРМАЛАРЫ

Государственные нормативы в области
архитектуры, градостроительства и строительства
СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

АШЫҚ СПОРТ ИМАРАТТАРЫН ЖОБАЛАУ

**ПРОЕКТИРОВАНИЕ ОТКРЫТЫХ
СПОРТИВНЫХ СООРУЖЕНИЙ**

ҚР ҚН 3.02-19-2014*
СН РК 3.02-19-2014*

Ресми басылым
Издание официальное

Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің
Құрылыс, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері және жер
ресурстарын басқару комитеті

Комитет по делам строительства, жилищно-коммунального
хозяйства и управления земельными ресурсами Министерства
национальной экономики Республики Казахстан

Астана 2018

АЛҒЫ СӨЗ

1 ӘЗІРЛЕГЕН:	«ҚазҚСҒЗИ» АҚ, «ИННОБИЛД» ЖШС
2 ҰСЫНҒАН:	Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Құрылыс, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері және жер ресурстарын басқару комитетінің Техникалық реттеу және нормалау басқармасы
3 БЕКІТІЛГЕН ЖӘНЕ ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛГЕН:	Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Құрылыс, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері және жер ресурстарын басқару комитетінің 2014 жылғы 29-желтоқсандағы № 156-НҚ бұйрығымен 2015 жылғы 1-шілдеден бастап

Осы мемлекеттік нормативті Қазақстан Республикасының сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі Уәкілетті мемлекеттік органның рұқсатынсыз ресми басылым ретінде толық немесе ішінара қайта басуға, көбейтуге және таратуға болмайды

Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігі Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері комитетінің 2018 жылғы 15 қарашадағы №235-НҚ бұйрығына сәйкес өзгертулер мен толықтырулар енгізілді

ПРЕДИСЛОВИЕ

1 РАЗРАБОТАН:	АО «КазНИИСА», ТОО «ИННОБИЛД»
2 ПРЕДСТАВЛЕН:	Управлением технического регулирования и нормирования Комитета по делам строительства, жилищно-коммунального хозяйства и управления земельными ресурсами Министерства национальной экономики Республики Казахстан
3 УТВЕРЖДЕН (Ы) И ВВЕДЕН В ДЕЙСТВИЕ:	Приказом Комитета по делам строительства, жилищно-коммунального хозяйства и управления земельными ресурсами Министерства Национальной экономики Республики Казахстан от 29.12.2014 № 156-НҚ с 1 июля 2015 года.

Настоящий государственный норматив не может быть полностью или частично воспроизведен, тиражирован и распространен в качестве официального издания без разрешения Уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства Республики Казахстан

Внесены изменения и дополнения в соответствии с приказом Комитета по делам строительства и жилищно-коммунального хозяйства Министерства по инвестициям и развитию Республики Казахстан от 15 ноября 2018 года №235-НҚ

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ	IV
1 ҚОЛДАНЫЛУ САЛАСЫ.....	1
2 НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР	1
3 ТЕРМИНДЕР МЕН АНЫҚТАМАЛАР.....	2
4 МАҚСАТЫ ЖӘНЕ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ ТАЛАПТАР.....	3
4.1 Нормативтік талаптардың мақсаты	3
4.2 Функционалдық талаптар	3
5 ЖҰМЫС СИПАТТАМАЛАРЫНА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР	5
5.1 Негізгі ережелер.....	5
5.2 Құрылыстың сенімділігі мен орнықтылығын қамтамасыз ету бойынша талаптар	6
5.3 Өртке қарсы талаптар.....	7
5.4 Инженерлік іздестірулер.....	9
5.5 Құрылыстарды пайдалану барысында адамдардың денсаулығын қорғауды қамтамасыз ету бойынша талаптар.....	9
5.5.1 Орналастыруға, учаскеге және аумаққа қойылатын талаптар	9
5.5.2 Спорт құрылыстарының көлемдік-жоспарлық шешімдеріне қойылатын талаптар	11
5.6 Инженерлік желілер мен жүйелер	16
5.6.1 Сумен қамту және канализация.....	16
5.6.2 Жылыту және желдету	17
5.6.3 Электрмен қамту және электр техникалық құрылғылар	17
5.7 Халықтың мүмкіндігі шектеулі топтары үшін қолжетімділікті қамтамасыз ету талаптары	19
5.8 Қоршаған ортаны қорғау	20
6 ЭНЕРГИЯ ҮНЕМДЕУ ЖӘНЕ ТАБИҒИ РЕСУРСТАРДЫ ҰТЫМДЫ ПАЙДАЛАНУ БОЙЫНША ТАЛАПТАР.....	21
6.1 Энергия тұтынуды азайту талаптары	21
6.2 Табиғи ресурстарды тиімді пайдалану	21

КІРІСПЕ

Осы құжат нормалаудың параметрлік әдісіне сәйкес Қазақстан Республикасы құрылыс саласының нормативтік базасын реформалау шегінде әзірленді.

Құрылыс нормасында:

- нормативтік талаптардың мақсаты;
- функционалдық талаптар;
- жұмыс сипаттамаларына қойылатын талаптар бар.

Осы ҚР ҚН «Ашық спорт имараттарын жобалау» «Ғимараттар мен құрылыстардың, құрылыс материалдары мен бұйымдарының қауіпсіздігіне қойылатын талаптар» техникалық регламентінің дәлелдемелік базасына кіретін нормативтік құжаттардың бірі болып табылады және құрылыс саласындағы халықаралық ынтымақтастықтағы техникалық кедергілерді жоюға бағытталған.

Осы құрылыс нормалары Қазақстан Республикасының аумағында қолданылатын құрылыс саласындағы нормативтік құқықтық актілер талаптарына сәйкес әзірленді.

Осы құрылыс нормаларының талаптарын орындау параметрі мен қолайлы шешімдер ҚР ҚЕ «Ашық спорт имараттарын жобалау» келтірілген.

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫС НОРМАЛАРЫ
СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ РЕСПУБЛИКИ КАЗАҚСТАН**

АШЫҚ СПОРТ ИМАРАТТАРЫН ЖОБАЛАУ

ПРОЕКТИРОВАНИЕ ОТКРЫТЫХ СПОРТИВНЫХ СООРУЖЕНИЙ

Енгізілген күні - 2015-07-01

1 ҚОЛДАНЫЛУ САЛАСЫ

1.1 Осы құрылыс нормалары ашық спорт құрылыстарын орналастыруға, көлемдік-жоспарлық шешіміне және инженерлік қондырғыларына қойылатын талаптарды белгілейді.

1.2 Құрылыс нормаларының талаптары жаңа ашық спорт құрылыстарын, оның ішінде жалпы білім беру мектептерінің алаңын жобалауға және салуға, сондай-ақ қолданыстағы ашық спорт құрылыстарын кеңейтуге, реконструкциялауға, техникалық қайта жарақтауға таратылады.

1.3 Осы құрылыс нормаларында ұлттық спорт түрлеріне арналған құрылыстарды жобалау мәселелері қамтылған.

1.4 Қолданыстағы спорт құрылыстарының немесе жекелеген үй-жайлардың функционалдық мақсаты өзгерген кезде оларға осы құрылыстардың немесе үй-жайдың жаңа мақатына сәйкес қолданыстағы мемлекеттік нормативтер қолданылуы тиіс.

***2 НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР**

Осы құрылыс нормаларын қолдану үшін мынадай нормативтік құжаттар қажет:

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2010 жылғы 17 қарашадағы № 1202 қаулысымен бекітілген «Ғимараттар мен құрылыстардың, құрылыс материалдары мен бұйымдардың қауіпсіздігіне қойылатын талаптар» техникалық регламенті.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2013 жылғы 28 тамыздағы № 876 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасының террористік тұрғыдан осал объектілерінің тізбесі.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2015 жылғы 3 сәуірдегі № 191 қаулысымен бекітілген Террористік тұрғыдан осал, терроризмге қарсы объектілерді қорғау жүйесіне қойылатын талаптар.

Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің міндетін атқарушының 2015 жылғы 24 ақпандағы № 125 бұйрығымен бекітілген «Тұрғын үйді және басқа да үй-жайларды, қоғамдық ғимараттарды күтіп-ұстауға және пайдалануға қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық қағидалары.

ҚР ҚН 3.02-19-2014*

Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2015 жылғы 28 ақпандағы № 165 бұйрығымен бекітілген Ғимараттар мен құрылыстарды техникалық және (немесе) технологиялық жағынан күрделі объектілерге жатқызудың жалпы тәртібін айқындау қағидалары.

Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 20 наурыздағы № 230 бұйрығымен бекітілген Электр қондырғыларын орнату қағидалары.

Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2016 жылғы 29 қарашадағы № 1111 бұйрығымен бекітілген «Ғимараттарда, бөлмелер мен құрылыстарда өрт кезінде адамдарды ақпараттандыру және эвакуациялауды басқару автоматтандырылған өрт белгілері мен автоматтандырылған өрт сөндіру жүйелерімен жабдықтау бойынша талаптар» техникалық регламенті.

Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2017 жылғы 23 маусымдағы № 439 бұйрығымен бекітілген «Өрт қауіпсіздігіне қойылатын жалпы талаптар» техникалық регламенті.

ҚР ҚН 1.02-02-2013 Құрылысқа арналған инженерлік іздестірулер. Сейсмикалық шағын аудандастыру. Жалпы ережелер.

ҚР ҚН 2.01-01-2013 Құрылыс конструкцияларын тот басудан қорғау.

ҚР ҚН 2.02-02-2012 Ғимараттар мен имараттардың өрттік автоматикасы.

ҚР ҚН 2.03-01-2011 Аймақтарда және отырмалы топырақтарда орналасқан ғимараттар мен имараттар.

ҚР ҚН 2.04-01-2011 Табиғи және жасанды жарықтандыру.

ҚР ҚН 2.04-03-2011 Ғимараттардың жылу қорғанысы.

ҚР ҚН 3.01-01-2013 Қала құрылысы. Қалалық және ауылдық елді мекендерді жоспарлау және құрылысын салу.

ҚР ҚН 3.02-18-2013 Жабық спорт залдары.

ҚР ҚН 3.06-01-2011 Ғимараттар мен имараттардың қимылы шектеулі топтар үшін қолжетімділігі.

ҚР ҚН 4.01-01-2011 Ғимараттар мен имараттардың ішкі су құбыры және кәрізі.

ҚР ҚН 4.02-01-2011 Ауаны жылыту, желдету және кондиционерлеу.

ҚР ҚН 4.04-07-2013 Электр техникалық құрылғылар.

ҚР ҚН 5.01-02-2013 Ғимараттар мен имараттардың негіздері.

Ескертпе - Осы мемлекеттік нормативті пайдалану кезінде жыл сайын ағымдағы жылдың жағдайы бойынша жасалған және ай сайын шығарылатын ақпараттық бюллетень-журналына сәйкес келетін «Қазақстан Республикасының аумағында қолданылатын сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы нормативтік құқықтық және нормативтік-техникалық актілердің тізбесі» ақпараттық каталог бойынша сілтемелік құжаттардың қолданылуын тексерген жөн. Егер сілтемелік құжат ауыстырылса (өзгертілсе), онда осы нормативті пайдалану кезінде ауыстырылған (өзгертілген) құжатты басшылыққа алған жөн. Егер сілтемелік құжат ауыстырылмай жойылса, онда оған сілтеме жасалған ереже, сілтемені қозғамайтын бөлігінде қолданылады.

(Өзгерт.ред. – ҚТҰКШК 15.11.2018 ж. №235-НҚ бұйрық)

3 ТЕРМИНДЕР МЕН АНЫҚТАМАЛАР

*Осы құрылыс нормаларында тиісті анықтамалары бар мынадай терминдер қолданылады (*Өзгерт.ред. – ҚТҮКШК 15.11.2018 ж. №235-НҚ бұйрық*):

3.1 **Арена:** Трибуналар бар спорт құрылысы.

3.2 **Қауіпсіздік аймағы (жүгіру):** Жаттығушыларға қауіпті кедергілер немесе заттар болмайтын қауіпсіздік аймағы.

3.3 **Люк:** Трибуна (немесе пандуспен) арқылы өтетін көлденең орналасқан өткел; жабық құрылыстарда фойе немесе вестибюль жақтан кіретін есік болады.

3.4 **Ойын алаңы:** Сыртқы белгі сызықтар жүргізіліп шектелген, қандай да бір спорт ойынына арналған алаң бөлігі.

3.5 **Спорт ядросы:** Айналып жүгіруге арналған жеңіл атлетика жолымен, ядро итеретін, жеңіл атлетикалық секіру, диск, тоқпақ, найза лақтыру орындарымен қоршалған, футбол алаңынан тұратын жазық спорт құрылысы.

3.6 **Спорт аренасы:** Көрермендерге арналған трибунасы бар, спорт сайыстарын өткізуге арналған ашық аспан астындағы немесе үй-жайдағы алаң.

3.7 **Мәре жармасы:** Мәре сызығымен және бойымен өтетін тігінен орналасқан жазықтық.

3.8 **Ашық тир:** Оқ ату аймағы оқ қабылданатын және жан-жақтағы біліктермен қоршалған, ал сыртында қауіпсіздік аймағы («оқ ату алаңы») қарастырылатын тир.

3.9 **Денсаулық соқпақ жолы:** Жалпы дамыту жаттығуларына арналған снарядтар орналасқан еркін конфигурациядағы тұйық жиегі бар, сауығып жүгіруге және жүруге арналған жол.

3.10 **Элинг:** Қайықтар, ескектер және қайықтар жарақтары сақталатын ғимарат (үй-жай).

4 МАҚСАТЫ ЖӘНЕ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ ТАЛАПТАР

4.1 Нормативтік талаптардың мақсаты

Нормативтік талаптардың мақсаты – сабақтар, жаттығулар, жарыстар, сондай-ақ жергілікті командаларға, сондай-ақ өрт, санитарлық-гигиеналық, эргономикалық талаптарды, адамдардың өмірі мен денсаулығына зиян келтірудің қолайсыз тәуекелдіктердің туындауына жол бермейтін конструкциялардың сенімділігі мен орнықтылығын ескере отырып, чемпионаттар өткізуге арналған ашық спорт құрылыстарын жобалау және салу кезінде қауіпсіздікті қамтамасыз ету, қоршаған ортаны қорғау, энергия тиімділігі мен табиғи ресурстарды тиімді пайдалануды қамтамасыз ету.

4.2 Функционалдық талаптар

4.2.1 Спорт құрылыстары механикалық бүлінусіз ықтимал әсерге төзімді болуы және қажетті сенімділікпен құрылыс барысында және жобалық мерзім бойында талап етілетін

пайдалану көрсеткіштерін сақтауы тиіс.

4.2.2 Ашық спорт құрылыстары адамдардың эвакуациялануын, адамдардың өрт жайлы уақытында хабардар етілуін, қауіпсіз жолдар мен шығатын есіктерді, сонымен қатар өрттің барынша аз уақыттың ішінде ауыздықтауды қамтамасыз етуі тиіс.

4.2.3 Құрылыстар спортшыларға, келушілерге, көрермендерге арналған аймақтарға бөлінетін кеңістіктің, спорт командалары ойын көрсететін алаңдар, әртүрлі техникалық үй-жайлар мен кеңселер блогының функционалдық мақсаттылығын ескере отырып салынуы тиіс.

4.2.4 Ашық спорт құрылыстары қала құрылысы талаптарын, көлік қоятын орындарды жасау, құрылыс маңайының аумағын көріктендіру, ыңғайлы кірме жолдарды ескере отырып жобалануы және салынуы тиіс.

4.2.5 Ашық спорт құрылысы жаттығулар алаңын, жабындарды әрлеу, спорт ассоциациясының барлық талаптарына сәйкес қоршау конструкцияларды қауіпсіз шынылау мен безендіру үшін әртүрлі заманауи материалдарды қолдану арқылы жобалануы және салынуы тиіс.

4.2.6 Сумен жабдықтау жүйелері мен су құбырының ішкі жүйелері судың үзбей әрі талап етілетін мөлшерде берілуін қамтамасыз ету және судың ағылуы мен ластануына жол бермеу тиіс.

4.2.7 Құрылыс үй-жайларының жасанды жарықтандырылуы мен табиғи инсоляциясы қалыпты жағдайда жаттығуына және адамның денсаулығына қауіп төнуіне жол бермеуіне жағдай жасауы қажет.

4.2.8 Спортшылар мен келушілердің, оның ішінде мүмкіндігі шектеулі адамдардың құрылыс аумағында жүріп-тұруы үшін баспалдақтардың, ойықтардың, көлбеу беткейлердің (пандустардың) болуын және олардың әртүрлі биіктікте болуын, аласа орналасқан элементтердің болуын, сондай-ақ көлік қозғалысын ескере отырып ыңғайлы әрі қауіпсіз болуы тиіс.

4.2.9 Спорт құрылыстарының құрылысы экологиялық талаптарды сақтауды, сондай-ақ табиғи ландшафты барынша сақтауды, аумақты кешенді көгалдандыру мен көріктендіруді ескере отырып жүзеге асырылуы тиіс.

4.2.10 Құрылыстар табиғи ресурстарды тиімді пайдалануды, атап айтқанда құрылыс конструкцияларын, материалдарды және бөлшектерді екінші рет қолдануды, экологиялық үйлесімді және қайталама материалдарды пайдалануды ескере отырып жобалануы тиіс.

*4.2.11 Ашық спорт құрылыстарын жобалау кезеңінде объектінің Қазақстан Республикасының террористік тұрғыдан осал, объектілері тізіміне жататынын анықтау және объектінің терроризмге қарсы қорғаудың тиісті жүйесін жасау үшін Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2015 жылғы 3 сәуірдегі № 191 қаулысымен бекітілген Террористік тұрғыдан осал объектілердің терроризмге қарсы қорғалу жүйесіне қойылатын талаптарға сәйкес шаралар қабылдау қажет *(Толықтырылды – ҚТҮКШК 15.11.2018 ж. №235-НҚ бұйрық).*

5 ЖҰМЫС СИПАТТАМАЛАРЫНА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

5.1 Негізгі ережелер

5.1.1 Ашық спорт құрылыстарын «Ғимараттар мен құрылыстардың, құрылыс материалдары мен бұйымдарының қауіпсіздігіне қойылатын талаптар» техникалық регламентіне, «Тұрғын және басқа да үй-жайларды, қоғамдық ғимараттарды ұстау мен пайдалануға қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар» санитарлық ережелеріне және жобалауға, құрылысқа және пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін басқа да нормативтік-техникалық құжаттарға сәйкес жобалау қажет.

5.1.2 Спорт құрылыстарын салған кезде өнімдер қауіпсіздігін айғақтайтын сәйкестік сертификаттары бар материалдар мен қондырғылар пайдаланылуы тиіс.

5.1.3 Ашық спорт құрылыстарының және жауапкершілік деңгейі бойынша алаңдардың жіктемесін салынатын объектінің қуаттылығына байланысты және Ғимараттар мен құрылыстарды техникалық күрделі объектілерге жатқызу ережесіне сәйкес қабылдау қажет.

5.1.4 Ашық спорт құрылыстарына мыналарды жатқызу керек:

- а) жазғы спорт түрлері бойынша:
 - спорттық сабақтарға арналған жазық пен алаң: бадминтон, баскетбол, волейбол, городки, регби, теннис, үстел теннисі, футбол, шөптегі хоккей;
 - сауықтыру сабақтарына арналған жазық пен алаң: кегли (бір жол), крокет, шағын бейсбол, шағын - баскетбол, шағын - волейбол, шағын - гольф, шағын - футбол;
 - спорттық сабақтарға арналған жолдар мен тасжолдар: шаңғы роллері, кросстар;
 - дене шынықтыру – сауықтыру сабақтарына арналған жолдар мен тасжолдар: велосипед, денсаулық, сауықтырушылық жүгіру мен жүру;
- б) қысқы спорт түрлері бойынша:
 - спорттық сабақтарға арналған жазық пен алаң: конькимен мәнерлеп сырғанау, хоккей, допты хоккей;
 - дене шынықтыру – сауықтыру сабақтарына арналған жазық пен алаң: керлинг, конькимен бұқаралық сырғанау, сырғанауды жаңадан бастағандар, конькимен мәнерлеп сырғанау;
 - спорттық сабақтарға арналған жолдар мен тасжолдар: шаңғы спорты, конькимен жылдамдыққа жүгіру;
 - дене шынықтыру-сауықтыру сабақтарына арналған жолдар: денсаулық, сауықтыру жүгіруі және жүру, шаңғымен сырғанау.

5.1.5 Жазғы спорт түріне арналған ашық спорт құрылыстарында шардероб үй-жайы, әйелдер мен ерлерге арналған жеке киім ілетін бөлме, дәретхана, әкімшілік-шаруашылық үй-жай (нұсқаушы, дәрігер және т. б. бөлмесі), қажет жағдайда көрермендерге арналған орын болуы тиіс. Елді мекендердегі ашық алаңдарда бұқаралық дене шынықтыру шараларын өткізген кезде биодәретханаларды пайдалану қажет.

5.1.6 Ашық спорт құрылыстарының арнайы жабыны тегіс, үстіңгі беті сырғанақ емес, шаңдамайтын және жарақаттануға алып келуі мүмкін бөгде механикалық қоспалар құрамынсыз болуы тиіс. Футбол алаңына арналған шөп жамылғысы орнықты болуы,

тұрақты қырқылуы, суарылуы және жиналуы тиіс.

Ашық спорт құрылыстары алаңының жабынын жобаланатын алаңның пайдалану мақсаты мен сипатының ерекшелігін ескере отырып, спорт түрлері бойынша ережеге сәйкес орнату керек.

5.1.7 Спорт құрылыстары инженерлік жүйелерге қойылатын орындалуы міндетті талаптарды белгілейтін қолданыстағы нормативтік құжаттар талаптарына сәйкес орталықтандырылған суық, ыстық сумен жабдықтау, канализация, жылыту, табиғи және механикалық ауа тарту-жіберу желдеткіші, табиғи және жасанды жарықтандыру жүйелерімен жабдыкталуы қажет.

5.1.8 Спорт құрылыстарында жақсы көрінушілікті жасау мақсатында табиғи және жасанды жарық беру жүйелерін ҚР ҚН 2.04-01 талаптарына сәйкес жобалау керек.

5.1.9 Электр қуатының берілуінде үзілістерді болдырмау үшін стадион бір-біріне байланысты әртүрлі жарық көздерімен жабдыкталуы қажет.

5.1.10 Тәуелсіз энергия көздерінің екеуі де істен шыққан жағдайда, апатты жағдайда электр қуатымен қамтамасыз ету үшін апаттық генератор қарастыру қажет.

5.1.11 Негізі үй-жай топтарын (келушілерге арналған, әкімшілік, қойма, қызметтік-тұрмыстық) олардың қызметтік мақсатына сәйкес орналастыру қажет.

*5.1.12 Ашық спорт құрылыстарын терроризмге қарсы қорғауды қамтамасыз ету құрылыстың өмірлік циклінің барлық кезеңдерінде жүзеге асырылуы тиіс (*Өзгерт.ред. – ҚТҮКШІК 15.11.2018 ж. №235-НҚ бұйрық*).

*5.1.13 Ашық спорттық құрылыстарының (жаппай бару) шекара аумағының шегінде объектіге кіру нүктесіне дейін қауіпсіздік, бейне камералар, жарықтандыру және әрбір нақты жағдайда орнатылған басқа да қауіпсіздік шаралары арқылы қару-жарақ, жарылғыш заттар мен оқ-дәрілерге арналған орынды қадағалау қамтамасыз етіледі.

Жүйе мен құралдарды қорғау дабыл жүйесімен, кіруді бақылау жүйесімен, ескерту жүйесі мен құралдарымен, теледидарлық бейнебақылау жүйелерімен жабдықтау қажеттілігі Қазақстан Республикасы Үкіметтің 2015 жылғы 3 сәуірдегі № 191 қаулысымен белгіленген талаптарға сәйкес анықталады (*Өзгерт.ред. – ҚТҮКШІК 15.11.2018 ж. №235-НҚ бұйрық*).

5.2 Құрылыстың сенімділігі мен орнықтылығын қамтамасыз ету бойынша талаптар

5.2.1 Құрылыстарды жобалау кезінде олардың механикалық қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында келтірілетін жүктеменің барлық ықтимал түрлері мен олардың үйлесімі ескерілуі керек.

5.2.2 Болжамдық қызмет ету мерзіміне қарағанда, қызмет ету мерзімі аз спорт құрылыстарының элементтері, бөлшектері мен қондырғылары жобада белгіленген жөндеу аралық кезеңге сәйкес ауыстыруы тиіс. Жөндеу аралық кезеңді тиісті ұлғайту немесе азайту кезінде барынша аз немесе көп мерзімді элементтерлі, материалдарды немесе қондырғыларды қолдану туралы шешім техника-экономикалық есептермен белгіленеді.

5.2.3 Талап етілетін ұзақ мерзімділікті қамтамасыз ету үшін спорт құрылыстарын жобалаған кезде төмендегілерді ескеру қажет:

а) мақсаты бойынша пайдалану шартын;

б) қоршаған ортаға есептік әсерін;

в) қолданылатын материалдардың қасиетін, оларды ортаның кері әсерінен қорғаудың ықтимал құралдарын, сондай-ақ олардың қасиетінің төмендеу мүмкіндігін.

5.2.4 Ашық спорт құрылыстарын, тау шаңғысы жолын және ылдиларды, оның ішінде сейсмикалық аудандарда жобалау және салу қолданыстағы нормативтік-техникалық құжаттарға сәйкес сенімділік пен орнықтылық бойынша талаптарды сақтай отырып жүзеге асырылуы тиіс.

5.2.5 Құрылыстар мен ашық алаңдарды күрделі, сондай-ақ өндеуге, отыруға және аяздан ісінуді қоса алғанда, топырақтың басқа да жылжуына ұшыраған қолайсыз геологиялық жағдайдағы аудандарда салған және орнатқан кезде, негіздің ықтимал деформациясын өтеу қажеттілігі мақсатында ҚР ҚН 2.03-01 талаптарын орындау керек.

5.2.6 Конструкциялар мен бөлшектер ҚР ҚН 2.01-01 сәйкес ылғалдың, төмен температураның, агрессивті ортаның, биологиялық және басқа да қолайсыз факторлардың ықтимал әсеріне төзімді материалдардан орындалуы керек.

5.2.7 Ашық спорт құрылыстарының талап етілетін ұзақ мерзімді қызмет етуін қамтамасыз ету үшін жобалау кезінде:

- мақсаты бойынша пайдалану шарттарын;

- қоршаған ортаның есептелген ықпалын;

- қолданылатын материалдардың қасиеттерін, оларды ортаның кері әсерінен қорғайтын ықтимал құралдарды, сондай-ақ қасиеттерінің азаю мүмкіншілігін ескеру керек.

5.2.8 Құрылыстың қызметтік мақсаты мен конструктивтік шешіміне сәйкес келетін жүктеме түрлерімен қатар климаттық, ал қажет болған жағдайда технологиялық әсерлер, сондай-ақ құрылыс конструкциялары мен негіздің деформациялануынан болатын күшті ескеру керек.

5.2.9 Құрылыстарды жобалау кезінде уақыт циклына қарай өзгеретін кернеу мен деформацияның ұзақ әсерінен материалдың механикалық және физикалық қасиеттерінің өзгеруіне әкелетін факторлар ескерілуі керек.

5.2.10 Құрама элементтердің түйісетін бірігулері мен көп қабатты конструкциялар негіздер біркелкі шөкпегенде және басқа да пайдалану әсерлері кезінде болатын температуралық деформация мен күштің қабылдауына есептелуі тиіс.

Түйіспелерде қолданылатын нығыздайтын және герметиктейтін материалдар теріс әсері бар температуралар кезінде және су тигенде нығыздық және адгезиялық қасиеттерін сақтау және ультракүлгін сәулелерге төзімді болу қажет. Герметиктейтін материалдар беттескен тұстарда конструкциялардың қорғайтын және қорғайтын-сәндік жабындардың материалдарына үйлесімді болуы керек.

5.3 Өртке қарсы талаптар

5.3.1 Ашық спорт және дене шынықтыру-сауықтыру құрылыстарын жобалаған кезде «Өрт қауіпсіздігіне қойылатын жалпы талаптар», «Ғимараттарды, үй-жайларды және құрылыстарды автоматты түрде өрт сөндіру және автоматты өрт дабылымен, өрт кезінде

адамдарға хабарлау және оларды эвакуациялауды басқару жүйелерімен жабдықтау жөніндегі талаптардың» техникалық регламентінің, ҚР ҚН 2.02-02 және осы құрылыс нормаларының талаптарын сақтау қажет.

5.3.2 Құрылыстан шығатын эвакуациялық жолдар үй-жайдағы және аумақтағы барлық адамдардың қауіпсіз шығуын қамтамасыз етуі тиіс.

5.3.3 Арнайы эвакуациялау жолақтары мен алаңдарының анық көрінетін контрастты белгілеулері, дабыстық сигнализациясы және кешкі уақытта жарықтандырылып отыратын ақпараттық белгілер мен стендтер болуы керек.

5.3.4 Ашық спорт құрылыстарын жобалаған уақытта спорт жабдықтарының қолданылуының ескерілуімен жаттығушылар мен көрермендердің, трибуналар мен көрермендердің, құрылыс конструкциялары мен материалдардың өрт қауіпсіздігін, сонымен қатар қосалқы үй-жайлардың көлемдік-жоспарлық шешімдерін қамтамасыз етуі керек.

5.3.5 Ашық спорт құрылыстары трибуналарының астында орналасатын үй-жайлар мен трибуналардың арасы трибуна асты үй-жайларынан трибуналарға немесе залға шығуға (кіруге) арналған өздігінен жабылатын есік жабындарымен жарақталған ойықтары (есіктері немесе люклары) бар өртке қарсы арақабырғалармен бөлінуі тиіс.

5.3.6 Құрылыстардың функционалдық өрт қаупі және отқа төзімділік дәрежесі бойынша әр басқа бөліктерінің арасы отқа төзімділік шектерімен және конструктивтік өрт шығу қаупі кластарымен нормаланатын қоршайтын конструкциялармен немесе өртке қарсы кедергілермен бөлінуі керек.

5.3.7 Функционалдық өрт қаупі әртүрлі өрт бөліктері жеке эвакуациялық шығу есіктерімен қамтамасыз етілуі тиіс.

5.3.8 Қару, оқ-дәрі сақталатын қоймалар мен қару шеберханасы өзге үй-жайлардан жанбайтын материалдардан жасалған қабырғалармен бөлінуі тиіс.

5.3.9 Оқ ату тирларын трибуна астындағы кеңістікке орналастырған уақытта оқ-дәрі сақталатын қоймалар трибуна астындағы осы кеңістік аумағынан шығуы тиіс.

5.3.10 Ашық спорт алаңдарындағы көрермендерге арналған орындар блоктарға бөлінуі керек.

5.3.11 Эвакуациялау жолдарындағы (дәліздердегі, холдардағы, вестибюльдердегі, фойедегі) қабырғалардың, төбелер мен жабындардың жанбайтын материалдармен әрленуін қарастыру қажет.

5.3.12 Үй-жайлардың, сыртқы қоршаулардың, қондырғылар мен коммуникациялардың жылу және дыбыс окшаулауын жанбайтын материалдардан болуын қарастыру қажет.

5.3.13 Көрермендерді эвакуациялау жолдарындағы жабындардың беті жаңбыр мен қардың әсерінен тайғақ болмауы керек.

5.3.14 Ашық құрылыстарда люктер арқылы эвакуациялау жолы көлденең болуы немесе пандус арқылы өтуі тиіс.

5.3.15 Эвакуациялау үшін сыртқа шығатын есіктер, басқыш шабағы мен сыртқа шығатын есіктер эвакуациялау кезінде адамдардың қозғалыс бағыты бойынша ашылып, өрт кезінде жабылу үшін автоматты құрылғылармен, есіктің шығыңқы жерлеріндегі нығыздаулармен жабдыкталуы керек.

5.3.16 Су құбыры желісіндегі қысымды арттыру үшін сорғы станциясын және қажет болған жағдайда, өртке қарсы су қоры сақталатын резервуарларды қарастыру қажет.

Қосылатын жерлерде кері бұрау клапандары мен өзге де бекіту-реттеу арматурасын орнату керек.

5.3.17 Сорғылардың түрі мен жұмыс агрегаттарының санын өрт сөндіру жағдайларын ескере отырып жүргізілген есептер негізінде таңдау қажет.

5.4 Инженерлік іздестірулер

5.4.1 Ашық спорт құрылыстарын жобалау үшін инженерлік іздестіру жүргізген кезде іздестіру жүргізу жөніндегі қолданыстағы нормативтік-техникалық құжаттардың міндетті талаптарының орындалуын қамтамасыз ету қажет.

5.4.2 Құрылыстың іргетасы мен негізі ҚР ҚН 5.01-02 талаптарына сәйкес көтергіш және қоршау конструкциялардың өз салмағынан болатын тұрақты жүктемелерді қабылдауға есептелуі тиіс.

5.4.3 Ашық спорт құрылыстарын сейсмикалық аймақта жобалағанда ҚР ҚН 1.02-02 талаптарын орындау міндетті.

5.4.4 Инженерлік іздестірудің құрамы мен көлемі жобалау сатысына, табиғат жағдайларына және жобаланып отырған объектінің сипатына сай іздестіру бағдарламасымен белгіленуі керек.

5.4.5 Инженерлік іздестірулер инженерлік-геодезиялық, инженерлік-геологиялық, гидрогеологиялық материалдар мен ашық спорт құрылыстарын жобалауға арналған жобалау алды және жұмыс құжаттамасын әзірлеуге қажетті әрі жеткілікті деректердің алынуын қамтамасыз ету қажет.

5.4.6 Іздестіру бағдарламасы іздестіру барысында қоршаған ортаның ластануына жол бермей, инженерлік-геологиялық және инженерлік-гидрометеорологиялық ізденістермен бірге жобаланып отырған құрылыстың құрылысын салу және оны пайдалану әсерінен табиғат ортасының өзгеруіне болжам жасау үшін қажетті деректер мен ақпараттың алыну мүмкіншілігін, сондай-ақ табиғат ортасын қорғау шараларының белгіленуін және осы фактордың ескерілуін, құрылыс бағасының анықталуын қамтамасыз ету керек.

5.5 Құрылыстарды пайдалану барысында адамдардың денсаулығын қорғауды қамтамасыз ету бойынша талаптар

5.5.1 Орналастыруға, учаскеге және аумаққа қойылатын талаптар

5.5.1.1 Ашық спорт құрылыстарын ҚР ҚН 3.01-01 талаптарына және осы құрылыс нормаларына сай келетін құрылысқа қолайлы және оқшау жер телімдеріне орналастыру қажет.

5.5.1.2 Құрылыстарды орналастыру кәсіпорындардың санитарлық-қорғаныс аймақтарын, адамдардың денсаулығы мен қоршаған ортаға әсер ету объектілері болып

табылатын өзге де ғимараттарды ұйымдастыруға талаптар белгілейтін нормативтік құжаттарға сай келуі тиіс.

5.5.1.3 Дене шынықтыру-спорт құрылыстарының жер телімінің аумағы көгалдандырылуы, жарықтандырылуы және тазалықта ұсталуы тиіс.

5.5.1.4 Ашық спорт құрылыстары бас жоспарларының композициясы сол жердің жер бедерінің, қала құрылысы талаптарының, құрылыстың мақсатына қатысты талаптардың және нақты жергілікті жағдайларды ескере отырып, аумақты функционалдық аймақтарға бөлу негізінде шешілуі керек.

5.5.1.5 Ашық спорт құрылыстарының аумағы ішкі коммуникациялар жүйесімен біріктірілген дене шынықтырумен және спортпен айналысатын негізгі аймақтарға, қызмет көрсету және демалу аймақтарына бөлінуі керек.

5.5.1.6 Ашық жазық дене шынықтыру-спорт және дене шынықтыру-рекреациялық құрылыстардың (ойын алаңдары, ойын алаңқайлары, спорт жарыстары өтетін орындар) қала құрылысы параметрлері спорттың тиісті түрлерінің ережелеріне сәйкес белгіленеді және жобалау кезінде міндетті болып табылады.

5.5.1.7 Ашық спорт құрылыстары бас жоспарының шешімі, негізгі, қосалқы және шаруашылық кіру есіктерінің және ішкі коммуникациялардың орналасуы елді мекеннің айналадағы аумағының көше және көлік желісінің жоспарламасымен байланысты болуы тиіс.

5.5.1.8 Еркін құрастырманы пайдалану кезінде инженерлік желілердің, жаяу жүргіншілер мен көлік коммуникацияларының ұзақтығын, жасанды жабындар ауданын ұлғайту және құрылыс үшін бөлінген учаскелерді игеруге байланысты басқа да шығындар есебінен құрылыстың қымбаттауына жол бермей, қабылданған шешімдердің техника-экономикалық бағасын ескеру қажет.

5.5.1.9 Ашық спорт құрылыстарына жер бедерінің еңісі барынша аз учаскелерде жазықты спорт құрылыстарын, табиғи суқоймаларында су станцияларын, ал трибуналарды табиғи дөңдерге орнатуға мүмкіндік беретін жақсы көгалдандырылған аумақтарды пайдалану қажет.

5.5.1.10 Табиғи жер бедері, жасыл желектер және жасанды құрылыстардың қабылданған өзара орналасуы дене шынықтырушылар мен көрермендерді көзге шағылысатын күннен, күшті желден және айналадағы аумақтарға коқыстың әкелінуінен қорғауы тиіс.

5.5.1.11 Трибуналарды орналастыру үшін аймақтың табиғи еңісті жерлерін пайдалана отырып, төменде орналасқан негізгі жазық спорт құрылыстарына ағуы мүмкін беткі суларды бұру қажеттілігіне байланысты шараларды қарастыру керек.

5.5.1.12 Спорт алаңдарының спорт түріне байланысты белгілі бір қорғаныш қоршауы болуы керек.

5.5.1.13 Спорт алаңдарын (алаңқайларын) топтастырған уақытта олардың спорт түрлері бойынша біріктіру керек.

5.5.1.14 Ашық спорт құрылыстарының аумағындағы ғимараттар мен құрылыстар тиісті нормалармен реттелетін қажетті санитарлық және өртке қарсы аралықтардың сақталуы арқылы бір-біріне сай орналастырылады.

5.5.1.15 Орналастыруға қойылатын арнайы талабы бар спорт кешендері (автодромдар, вело және мототректер, жылқы спорты клубтары, салт атпен жүру манежері, ипподромдар, яхт-клубтар, шаңғы, ескек есу базалары және т. б.) жергілікті жағдайды ескере отырып, тиісті нормативтік-техникалық құжаттар талаптарына сай жобаланады.

5.5.1.16 Біріктірілген ашық жазық дене шынықтыру-спорт құрылыстарын жалпы білім беру мектептерінің учаскелерінде жобалаған уақытта сынып бөлмелері жақтан ашық құрылыстарды орналастыруға жол берілмейді.

5.5.1.17 Біржолғы өткізу қабілеті ең жоғары спорт алаңдары (немесе алаңдар тобы), сондай-ақ қыс мезгілінде көпшілікке арналған сырғанақ жасауға арналған алаңдар (алаңқайлар) қызмет көрсету үй-жайларына (киім ілетін орындарға және т. б.) барынша жақын орналастырылуы қажет.

5.5.1.18 Қызмет көрсету аймағы дене шынықтырумен және спортпен шұғылданатын негізгі аймақтармен және қаланың қосымша магистральдарына шығатын қызметтік кіреберіс жермен (немесе көліктердің кірулерімен) ыңғайлы байланысты болуы керек.

5.5.1.19 Көлік жүретін жолдар мен жаяу жүргіншілер жолдарының спорт кешенінің жер телімінде орналасқан барлық құрылыстарда болуын қарастыру керек.

5.5.1.20 Көлік жүретін жолдардың жаңартылған, жеңілдетілген немесе күрделі жабыны болуы тиіс. Жаяу жүргіншілер жолдарының жабын түрі нормаланбайды.

5.5.1.21 Ашық жазық құрылыстарды жобалаған уақытта беткі су бұруды қамтамасыз ету үшін және дренаждау жағдайларын жақсарту үшін құрылыс аумағынан тыс жерде жауын сулары жиналатын (жер бедерімен, су бұру лотоктарына немесе дренажды шұңқырларға) нормативтік еңістер қарастырылуы керек.

5.5.1.22 Спортшылардың және демалушылардың өмірі мен денсаулығына қауіп төндіретін табиғи кедергілер арқылы (автокөлік жолдары, теміржолдар), сондай-ақ қатпайтын немесе қатты қатпайтын өзен-көлдер мен бұталар мен ағаштар қалың өсіп тұрған учаскелер арқылы трассалар жүргізуге жол берілмейді.

5.5.1.23 Жарыстар өткізуге арналған шаңғымен жылдамдықпен түсу және слалом-гигант базаларында, шаңғымен қару және биатлон трассаларында старт пен мәре орындарының, сондай-ақ аралық бақылау пункттерінің, медицина және тауда құтқару қызметінің кезекші қызметкерлері отыратын үй-жайлардың, жаттықтырушы трибуналарының және төрешілер отыратын орынның арасында техникалық байланыс құралдары қарастырылуы керек.

5.5.1.24 Ипподром құрылыстарының арасындағы қашықтықты, егер технологиялық, ветеринарлық және жоспарлау талаптарына байланысты оларды ұлғайту қажеттігі туындамаса, өртке қарсы бос аралықтарға тең қабылдау керек.

5.5.2 Ашық спорт құрылыстарының көлемдік-жоспарлық шешімдеріне қойылатын талаптар

5.5.2.1.1 Шаңғы базаларына арналған учаскені таңдаған уақытта спорт трассалары (тау шаңғысы, шаңғы жарысына биатлонға арналған) бір-бірімен қиылыспайтындай

болуы керек, сондай-ақ көпшіліктің сырғанауына және туристік сырғанаққа арналған трассалар болуы керек.

5.5.2.1.2 Шаңғы жарысы мен атып жарысуға (биатлон) арналған трассалар қиылысқан жермен төселу және олардың жарыс ережелеріне сай келетін ауысатын биіктіктері, жоғары көтерілетін тұстары, тегіс учаскелері мен төмен қарай түсетін жерлері болуы тиіс.

5.5.2.1.3 Тау шаңғысы трассаларының старттарына көлденең орналасқан старт алаңдары орнатылуы қажет.

5.5.2.1.4 Тау шаңғысы трассаларының мәресінен кейін тегіс, кедергілер жоқ тоқтау алаңдарын орнату керек.

5.5.2.1.5 Тау шаңғысы трассалары мен көпшіліктің таудан сырғанап түсуіне арналған учаскелер қар көшкіні болу қауіпі жоқ және тау шаңғышыларына қауіп төндіретін кедергілер болмауы керек.

5.5.2.1.6 Трамплин жасау үшін таңдалатын дөң бүйір жақтан соғатын жел мен күрткіс қардан қорғалған болуы тиіс.

5.5.2.1.7 Толықтай эстакада орналасқан трамплиндерді жобалауға жол берілмейді.

5.5.2.1.8 Слалом-гигант трассалары мен жылдамдықпен түсу трассасының бойына қосымша медицина және тауда құтқару қызметінің кезекші қызметкерлері отыратын үй-жайлардың (лашықтың) салынуын қарастыру қажет; мұндай үй-жайлардың саны трассадағы барлық қатысушылардың көріну жағдайларының және оларға жақындайтын жолдардың қамтамасыз етілуіне қарай трассаның конфигурациясына қарай айқындалады.

5.5.2.1.9 Тау шаңғысы трассалары мен трамплиндерде көтергіш құрылғылардың болуы қарастырылуы керек.

5.5.2.1.10 Шаңғы базасының ғимаратында құрылыстардың есептік өткізу қабілетіне қарай қосалқы үй-жайлар (соның ішінде спорт құрал-аспаптарын прокатқа беру орындары, киім сақтайтын бөлмелер, буфеттер, душтар, дәретханалар және т. б.) орналастыру қажет.

5.5.2.1.11 Тир түрінің (ашық, жартылай ашық, жабық) таңдалуы, сондай-ақ ату орындарының саны сыйымдылығына қарай белгіленеді.

5.5.2.1.12 Ату орындарының алдындағы оқ атылатын аймақтың ені ату галереясының енінен, ал нысаналар тұрған жақта нысана сызығының бойынан кем болмауы керек.

5.5.2.1.13 Нысана сызығы ату сызығына қатар, ал нысаналар әрбір ату орнына қарама-қарсы орналастырылуы керек.

5.5.2.1.14 Оқ қармауыштар «жүгіріп бара жатқан қабанды» және бұрылатын пішінді нысаналардың үстінен жылдамдықпен атуға арналған тирлардағы ату аймағының бүкіл еніне немесе қара шеңбері бар нысаналардың үстінен ату тирларындағы әр нысана қалқанның артына орнатылады.

5.5.2.1.15 Нысана сызықтары мен оқ қармауыштар арасында нысандардың артында біркелкі ашық түстес фон жасап тұратын оңай жарып өтілетін материалдардан жасалған экран қарастыру қажет.

5.5.2.1.16 Ашық тирлерде ату галереясы жауын-шашын мен күннен қорғалу үшін төбесі жабық болып, қабырғалармен (қалқандармен) қоршалуы керек.

5.5.2.1.17 Конструкцияның, сондай-ақ қармауыштың ату аймағының ішіне қарай кіріп тұратындардың барлығы (егер рикошеттерге әкелетін материалдардан жасалған болса) ату орындарына қараған беткі жағынан рикошетке қарсы таспен қапталуы керек.

5.5.2.1.18 Ашық және жартылай ашық тирларда блиндаждар «терезелерінің» жоғарғы жағында («жүгіріп бара жатқан қабан» нысанасын ату тирларында – «терезенің» бойымен траншеяның жоғарғы жағында) блиндажды (орды) жауын-шашыннан қорғайтын алынбалы немесе жылжымалы құрылғыларды қарастыру қажет.

5.5.2.1.19 Биатлонға арналған тирлар ашық болып жобалануы керек. Ату алаңы (тир), старт, мәре және айып шеңбері тұтас кешен болуы тиіс.

5.5.2.1.20 Ескек есу спортының түрі (түрлері) бойынша мақсатына байланысты базаларды академиялық есу үшін немесе байдаркалар мен каноэде есу үшін немесе халықтық не әмбебап (есудің бірнеше түріне арналған) есу үшін жобалау қажет.

5.5.2.1.21 Академиялық есуге арналған спорт құрылғысы құрлық пен суда жыл бойы оқу-жаттығу процессін және академиялық есу бойынша арнаулы дене шынықтыру-спорт шараларын өткізуге мүмкіндік беретін арнайы конструкцияланған, салынған және жабдықталған құрылыстардың тұтас композициялық кешені болуы тиіс.

5.5.2.1.22 Есу базаларындағы жер бұру көлемі барлық инфрақұрылымдардың жұмысын қамтамасыз ету үшін жеткілікті болуы керек.

5.5.2.1.23 Жыл бойы жұмыс істейтін есу базаларында академиялық есу және (немесе) байдаркалар мен каноэде есу үшін есу бассейндері залдарының болуын қарастыру қажет.

Есу бассейндері залдары қоршау конструкцияларының ішкі беті ылғалға төзімді, ал еденінің беті тайғақ болмауы керек.

5.5.2.1.24 Төрешілер отыратын мұнара мәре жармасында орналасу керек. База республикалық және одан жоғары дәрежедегі жарыстарға арналған жағдайда мұнара стационарлық болуы тиіс, оның құрамында төрешілерге арналған орындардан басқа, қосымша ақпараттандырушыға (дикторға) арналған орын (кабина) және фотомәре немесе бейнемагнитофон аппаратурасы мен оған қызмет көрсететін қызметкерлерге арналған үй-жай қарастырылуы тиіс.

5.5.2.1.25 Эллингтер бөлек құрылыс болады немесе спорттың есу түрлеріне арналған спорт құрылысына кіреді.

5.5.2.1.26 Жобалау кезінде қайықтарды уақытша орналастыруға арналған қатты жабынды ашық алаңқайдың орналастырылуын қарастыру қажет.

5.5.2.1.27 Ашық жазық құрылыстарының құрамына: кешенді алаң, кедергілерден өту жолағы, «денсаулық жолағы» кіруі керек.

5.5.2.1.28 Көрермендерге арналған орындар аренадан (жүгіруді, қауіпсіздік аймағы мен төрешілерге арналған орындарды қоса алғанда) және көрермендер отыратын орын қатарларының бойымен эвакуациялау өткелінен қашық орналасуы қажет.

Жабық спорт құрылыстарында көрермендердің отыруына арналған уақытша орындар олардың төңкерілуіне немесе жылжып кетуіне жол бермеуі керек.

Трибуна қатарлары өткелдерінің бойымен жасалатын қоршаулар көруге кедергі келтірмеуі керек, ал бассейндерде (бірінші қатардың бойы) саңылаусыз болу қажет.

5.5.2.1.29 Спорт нысандары мен кешендерде қоғамдық дәретханалар кресло-арбалардағы мүгедектерді қоса алғанда, келушілер оңай әрі емін-еркін жете алатын аумақтарда орналасуы қажет.

5.5.2.1.30 Негізгі ойын алаңы жаттығушыларға қауіпті кедергілер немесе заттар жоқ қауіпсіздік аймақтармен (жарыс) қоршалуы тиіс.

5.5.2.1.31 Теннис, қалашықтар алаңдарының және волейбол алаңдарының допты ұстап қалау үшін тормен қоршалуын қарастыру қажет.

5.5.2.1.32 Техникалық және қосалқы үй-жайлар құрамы құрылысты инженерлік жабдықтауға байланысты анықталады, ал олардың ауданы ҚР ҚН 3.02-18 және қолданыстағы нормативтік-техникалық құжаттарға сәйкес есеп бойынша қабылданады.

5.5.2.1.33 Киім ауыстыратын бөлмелер бөлек болуы, жүзу бассейні мен қалыпқа келтіру орталығының қасында орналасуы тиіс. Жеке орындардың ауданы мен саны спорт құрылысының қызметтерін қатар пайдаланатын ескекшілердің санына байланысты.

5.5.2.1.34 Спорт және дене шынықтыру құрылыстарында буфеттер қарастырылуы керек. Жаттығушыларға арналған буфеттерді тамақ жылытуға мүмкіндік жасалған стационарлық, көрермендер үшін стационарлық және жылжымалы (сырттан әкелінетін) етіп жобалау қажет.

5.5.2.1.35 Көрермендерге арналған буфеттер тек стационарлы трибуналар болған жағдайда ғана қарастырылып, жылжымалы болып жасалады.

5.5.2.1.36 Жыл бойы жұмыс істейтін ашық құрылыстарда көрермендерге арналған буфеттердің қосалқы үй-жайлары жылытылатын үй-жайларда орналасуы керек.

5.5.2.1.37 Тамақтануға арналған үй-жайлар көлемі құрылыстың жалпы өткізу қабілетіне байланысты болады.

5.5.2.1.38 Шаңғыларды алуға және өткізуге арналған үй-жай шаңғы сақталатын үй-жаймен жапсарлас орналастырылуы, орталарында саңылаулар болуы керек.

5.5.2.1.39 Қару мен оқ-дәрі сақталатын қоймалардың терезелері болмауы керек, ал қару шеберханасының терезелеріне тор қойылып, ішінен бекітілетін терезе қақпақтары болуы керек.

5.5.2.1.40 Тирлардың қосалқы үй-жайларын ату павильонына орналастыру қажет.

5.5.2.1.41 Ату галереялары мен блиндаждардың құралдары мен жабдықтарын сақтауға арналған қоймалардан басқа, ату кешенінің қосалқы үй-жайларын, сондай-ақ блиндаждар жанындағы нәтижелерді анықтау комиссиясының үй-жайларын бөлек тұрған ғимаратқа орналастыру қажет.

5.5.2.1.42 Эллингтен басқа, есу базаларының қосалқы үй-жайлары бөлек тұрған ғимаратта орналасуы керек.

5.5.2.1.43 Үй-жайлардың көлемі есу базасының жалпы өткізу қабілетіне сәйкес келуі тиіс.

5.5.2.1.44 Жарыс өткізуге арналған базаларда эллингтің маңына үсті қатты, қайықтарды уақытша орналастыруға арналған ашық алаңқайдың жасалуын қарастыру қажет.

5.5.2.1.45 Эллингтердің іші мен айналасында спортшылар мен бапкерлер жауын-шашыннан қорғала алатын жабық үй-жайлар қарастырылуы тиіс.

5.5.2.1.46 Эллингтердің қайықтарды тасымалдауға арналған трейлерді оңай әрі ыңғайлы тиеуге, түсіруге, еркін қозғалуына арналған орны болу тиіс.

5.5.2.1.47 Командалардың көлік құралдарына арналған тұрақ эллингтер аймағының тура қасында ұйымдастырылуы тиіс.

5.5.2.1.48 Ықшам ауданға орналастырылатын дене шынықтыру-сауықтыру жаттығуларына арналған ашық жазық құрылыстар болғанда, жаттығушыларға арналған санитарлық тораптар мен жақын маңдағы ғимараттарға орналастырылатын тасымалды құрылыстар мен аспаптар сақталатын қоймаларда ғана қарастыруға жол беріледі.

5.5.2.1.49 Көпшілікке арналған ашық жазық және жабық құрылыстарда қосымша төрешілерге арналған үй-жайды, ал олар республикалық және халықаралық жарыстарды өткізуге арналған жағдайда, баспасөзге арналған үй-жайларды (баспасөз орталығы) да қарастыру қажет. Төрешілер мен баспасөзге арналған үй-жайлардың құрамы мен ауданы құрылыстың мақсатына қарай анықталады.

5.5.2.1.50 Төрешілерге арналған орындарды (төрешілер ложасы) трибуналарға, жеңіл атлетикадан өтетін жарыстарда – барлық жүгіру қашықтығының мәре жармасының маңына орналастыру қажет. Төрешілер ложасының жанында фотомәре аппаратурасына, көрсету таблосын басқаруға, ақпарат таратушы төрешілерге, хатшыларға арналған үй-жайлар қарастырылуы тиіс.

Мұндай үй-жайлар тобының көлемінің арақатынасы стадионның мақсатына байланысты.

5.5.2.1.51 Көрермендерге арналған трибуналары бар спорт аренасы стадионның негізгі құрылысы болу тиіс.

5.5.2.1.52 Үлкен стадиондар мен көлемі орташа стадиондарды көлік тұрақтары мен көлік магистральдарының айналасында оқшау орналастыру қажет.

5.5.2.1.53 Футбол-жеңіл атлетика стадиондары сопақша пішінде жобалануы қажет. Тек қана футболға арналған стадиондар тікбұрыш пішінде жобалануы қажет.

5.5.2.1.54 Стационарлық трибуналардан басқа пневматикалық тәсілмен ауыстырылатын трибуналарды қарастыру қажет.

5.5.2.1.55 Көрермен аренаға жақын болу үшін көп ярусты трибуналарды конструкциялау қажет.

5.5.2.1.56 Көрермендерді күн мен атмосфералық жауын-шашыннан қорғау үшін трибуналарды күнқағармен (қалқамен) жабдықтау керек.

5.5.2.1.57 Трибуна астындағы кеңістіктегі қосалқы үй-жайларды жасаудың орындылығы мен олардың номенклатурасы әрбір нақты жекелеген жағдайда айқындалады.

5.5.2.1.58 Көрермендерге қызмет көрсету үй-жайларының тобына міндеттілерден басқа, мейрамханаларды, кафелерді, барларды, сауда дүңгіршектерін, конференция өткізуге арналған залдарды енгізу керек.

5.5.2.1.59 Спорт ядросының құрамына айналмалы және тік жеңіл атлетика жолдарын, ядро итеруге, секіруге және снаряд лақтыруға арналған секторларды, ойын алаңы мен су толтырылған шұңқырлармен жабдықталған кедергілерден жүгіру жолдарын енгізу керек.

5.5.2.1.60 Спорт ареналарындағы трибуналардың пішіні оңтайлы көріну жағдайларына қарай анықтау қажет.

5.5.2.1.61 Ұлттық спорт түрлеріне арналған аландардың жобалануын әрбір жекелеген жағдайда және спорт түрлері бойынша ережеге сәйкес қарастыру қажет.

5.5.2.1.62 Ат спортының жарыстары ипподромдарда өткізілуі керек.

5.5.2.1.63 Ат шабатын алаңның айналасына міндетті. Кейін кіру және шығу қақпаларына арналған ашық орындар қалдырылған трибуналармен айнала қоршалады.

5.5.2.1.64 Көкпарды командалар арасында бірдей бөлінген арнайы алаңда өткізу қажет.

5.5.2.1.65 «Саят» ойынын өткізу үшін құстар ұшырылатын алаң бөлінуі тиіс.

5.6 Инженерлік желілер мен жүйелер

5.6.1 Сумен қамту және канализация

5.6.1.1 Спорт және дене шынықтыру-сауықтыру құрылыстары ҚР ҚН 4.01-01 талаптарының сақталуымен елді мекеннің сыртқы желісіне қосылатын шаруашылық-ауыз су және өртке қарсы су құбыры мен канализация жүйелерімен жабдыкталуы керек.

5.6.1.2 Елді мекен орталықтандырылған сумен жабдықталмаған жағдайда, қолданыстағы нормативтік құжаттар талаптарына сай келетін жергілікті су көздерін пайдалану қажет.

Канализация жоқ аймақтарда құрамы мен тазалау дәрежесі жергілікті санитарлық-эпидемиологиялық қадағалау органдарымен келісілуі тиіс жергілікті тазалау құрылғыларын қарастыру керек.

5.6.1.3 Спорт және дене шынықтыру-сауықтыру құрылыстарының шаруашылық-ауыз су және технологиялық қажеттіліктеріне арналған су қолданыстағы нормативтік құжаттар талаптарына сәйкес болуы қажет.

5.6.1.4 Ыстық сумен жабдықтауды спорт құрылыстарының шаруашылық-тұрмыстық және технологиялық қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін қарастыру қажет.

5.6.1.5 Ыстық судың душтарға, дәрігер бөлмесіне, медбике бөлмесіне және алғашқы медициналық жәрдем көрсетілетін бөлмелерге, сондай-ақ массаж жасау бөлмесіне, жұмысшыларға арналған тұрмыстық үй-жайға, жаттығушыларға арналған киім ауыстыратын бөлмелерге, нұсқаушы мен жаттықтырушылар құрамының бөлмелеріне, бассейндер ванналарындағы судың талдамасын жасау зертханаларына, жинау-тазалау құралдары сақталатын үй-жайларға, сондай-ақ қолданыстағы нормативтік-техникалық құжаттар талаптарына сай басқа да үй-жайларға тартылуын қарастыру қажет.

5.6.1.6 Қыста маусымдық сырғанақтар жасау үшін пайдаланылатын ашық жазық құрылыстарға, сондай-ақ жасанды мұзды ашық сырғанақтарға өрт сөндіру гидранттарын орнату арқылы қатпайтын су құбыры желісінің тартылуы қарастырылуы керек.

5.6.1.7 Ашық жазық спорт құрылыстарының бетінен және трибуналардан аққан судың жаңбыр канализациясының желісіне бұрылуын қарастыру қажет.

5.6.1.8 Спорт ядросының су құбыры жүйесінде беткі суағарлардың, дренаждардың және тұйықталған жүгіру жолының ішкі периметрі бойынша орналасқан су бұратын айналмалы лотоктардың немесе құбырлардың орнатылуын қарастыру керек.

5.6.1.9 Ашық жазық құрылыс кешендеріне канализациялық құдықтар мен суару су құбырының орналасқан жері оларға көпшілік шараларға қатысушылары мен көрермендерге арналған қосымша санитарлық тораптардың жалғану мүмкіндігін қарастыру қажет.

5.6.1.10 Жаттығушылар мен көрермендерге арналған санитарлық тораптарға унитаздар немесе су шаятын краны бар еден шұңғылшаларын орнату керек.

5.6.2 Жылыту және желдету

5.6.2.1 Жылыту, желдету және ауа баптау жүйелері микроклимат пен үй-жайдағы ауа ортасының тиісті гигиеналық нормативтік параметрлерін қамтамасыз етуі керек.

Жылытылатын барлық үй-жайлар бөлмені пайдалану барысында ауа температурасын бақылап отыру үшін термометрлермен жабдықталуы қажет.

5.6.2.2 Ашық спорт құрылыстарының үй-жайын жылыту мен желдетуді ҚР ҚН 4.02-01, ҚР ҚН 2.04-03 және қолданыстағы нормативтік құжаттар талаптарын сақтай отырып жобалау қажет.

5.6.2.3 Ауа тарту-жіберу арқылы желдетудің дербес жүйелерін төменде көрсетілген үй-жайларда қарастыру қажет:

- әкімшілік және инженерлік-техникалық қызметкерлерге, нұсқаушылар-жаттықтырушылар құрамына арналған қызметтік үй-жайларда, жұмысшыларға арналған тұрмыстық үй-жайларда;

- хлораторлар мен хлор сақталатын қоймаларда;

- техникалық үй-жайларда.

5.6.3 Электрмен қамту және электр техникалық құрылғылар

5.6.3.1 Спорт құрылыстарында ҚР ҚН 2.04-01 талаптарының ескерілуімен жарықтандыру жүйелерінің орнатылуы қарастырылуы қажет.

5.6.3.2 Алаңды айнала орнатылатын жарықтандыру құрылғысының орнатылу биіктігі көздің көруіне кедергі жасау әсеріне жол бермейтін таңдау қажет.

5.6.3.3 Спорт құрылыстарының жасанды жарықтандырылуы ойындардың, жаттығулардың немесе жарыстардың барлық ұсақ заттарын спортшылар да, көрермендер де анық көруін қамтамасыз етуі тиіс.

5.6.3.4 Жасанды жарықтандыруды орнатқан кезде жарықтың түсу параметрлерін, көздің көруіне кедергі жасау әрекетінің рейтингін, өтетін түс спектрінің температурасын, жарықтың берілу дәрежесін, шамдардың көтерілу бұрышы, спорт алаңдары мен алаңқайларының жарықтандырылу нормаларын ескеру қажет.

5.6.3.5 Спорт құрылыстарындағы жарық беру жүйелерін телевизиялық немесе телевизиялық емес жарыстарды ұйымдастырушылар қажеттілігіне қарай класына байланысты орнату қажет.

5.6.3.6 Электр қуатымен жарактау жүйелері мен құрылғылары ҚР ҚН 4.04-07, Электр қондырғыларды орнату ережелері талаптарын және басқа да қолданыстағы нормативтік-техникалық құжаттар талаптарын сақтау арқылы жобалануы тиіс.

5.6.3.7 Спорт құрылысын жарықтандыру жүйесі:

- спортшылардың, төрешілердің, қызмет көрсететін қызметкерлердің, трибуналардағы көрермендердің және телекөрермендердің спорт алаңын, ойын құрылғыларын, маңайдағы кеңістікті, айналадағы ойын аймағын жақсы көруін:

- көздің көруіне кедергі келтіретін әсердің болмауын;
- апатты жағдайларда өткелдер мен шығу жолдарының жарықтандырылуын;
- ойыншылар үшін де, көрермендер үшін қауіпсіздікті қамтамасыз ету қажет.

5.6.3.8 Жасанды жарықтандыруды жылдамдықпен жүгіруге және конькимен мәнерлеп сырғанауға, хоккейге, допты хоккейге және конькимен көпшіліктің сырғанауына арналған ашық сырғанақтарда, сонымен қатар барлық спорт және дене шынықтыру-сауықтыру құрылыстары аумағының адамдардың өтуіне және көлік қозғалысына арналған учаскелері мен барлық үй-жайларында қарастыру қажет.

Өзге ашық құрылыстарда жасанды жарықтандыруды трибуналар болған жағдайда қарастыру қажет.

5.6.3.9 Жарық беру қондырғылары спорт құрылыстарының қажетті деңгейде жарықтандырылуын қамтамасыз ету тиіс.

5.6.3.10 Ашық спорт құрылыстарының аумағына жарыс өткізуге арналған электртехникалық құрылғылардың орнатылуы қарастырылу қажет.

5.6.3.11 Түрлі түсті телевизияны тарату үшін талап етілетін жарықты қамтамасыз ету үшін қажетті жарық беру қондырғылары стационарлы болып жобалануы тиіс.

5.6.3.12 Спорт ойындарына арналған (қалашықтардан басқа) жарықтандырылатын ашық жазық құрылыстарда жоғарғы және бүйір жақты жарықтандырудың орнатылуын қарастыру қажет.

5.6.3.13 Спорт құрылыстарынан радио- және телевизиялық таратылымды жүзеге асыратын құрылғыларды жобалау құрылыстың бейініне қарай жүргізілуі керек.

5.6.3.14 Стационарлық трибуналар бар спорт құрылыстарында қосымша мыналарды қарастыру қажет ақпараттың дыбыстық таратылымын және музыканы трибунадағы көрермендерге, жекелеген үй-жайлар мен құрылыстарға таратылуын, сонымен қатар ашық жазық спорт құрылғылары кешендерінің, шаңғы және есу базалары мен ату орындаорының жекелеген аумақтарына (оның ішінде құрылыс аумағына кіретін негізгі есіктің алдында) естілуін.

5.6.3.15 Республикалық және одан жоғары ауқымдағы жарыстарды өткізуге арналған шаңғы базаларында, қосымша спорт пен мәре арасында, сондай-ақ шаңғы жарысы мен биатлон трассаларындағы аралық бақылау пункттері; жылдамдықпен түсу және гигант слалом трассаларындағы медициналық және таудағы құтқару қызметінің кезекші қызметкерлерінің үй-жайлары және осы трассалардың мәресі; бапкерлерге арналған трибуна мен трамплиндер жанындағы төрешілер мұнарасының арасында радиобайланысты жүзеге асыруға мүмкіндік беретін техникалық құралдардың орнатылуын, сондай-ақ тау шаңғысы трассаларының старттары мен мәрелерінде электрхронометраждың стационарлық емес аппаратурасын орнатуды қарастыру қажет.

5.6.3.16 Қару мен оқ-дәрі сақталатын қоймалардың үй-жайларында күзет сигнализациясын қарастыру қажет.

5.6.3.17 Есу базаларын жобалау кезінде старт орындарының арасында байланыс орнату керек.

5.7 Халықтың мүмкіндігі шектеулі топтары үшін қолжетімділікті қамтамасыз ету бойынша талаптар

5.7.1 Тірек-қимыл жүйесінің бұзушылығы бар мүгедектерге есептелген ашық спорт құрылыстары ҚР ҚН 3.06-01 талаптарының ескерілуімен жобаланады.

Мүгедектерге қолжетімді дене шынықтыру-спорт құрылыстары мүгедектер мен қалған халық та пайдалана алатындай болуы тиіс.

5.7.2 Спорт объектілері мен кешендері аумағының жоспарлау шешімі, жабдықталуы және көркейтілуі халықтың мүмкіндігі шектеулі тобын құрайтын барлық келушілердің, оның ішінде кресло-арбалардағы келушілердің қауіпсіз әрі кедергісіз жүріп-тұруын және олардың барлық құрылыстарға және ашық спорт алаңдарына емін-еркін кіруін қамтамасыз ету қажет.

5.7.3 Ортақ пайдаланылатын құрылыстардың құрамында мамандандырылған залдар болған жағдайда, қатар жүру жолдары мен мүгедектерге қызмет көрсету орындары орналастырылған шешімдерді қарастыру қажет.

5.7.4 Трибуналарда міндетті түрде кресло-арбамен қозғалатын мүгедектерге арналған орындарды, баспасөз өкілдеріне арналған орындарды және төрешілер отыратын орынды қарастыру қажет.

5.7.5 Ашық жазық құрылыстарды жобалаған уақытта әртүрлі кедергілерден босатылған қауіпсіздік аймағын қарастыру керек. Қауіпсіздік аймақтарына төселген жабын спорт алаңының жабынымен бірдей болу қажет.

5.7.6 Бөлек алаңқалар мен ашық жүзу бассейндері бұтақтармен (тікенекті және улы бұтақтардан басқа) айнала қоршалуы керек. Жасыл желектердің орналасымы, түсі және көлемі көзі нашар көретін мүгедектердің қосымша ақпарат алуларына септігін тигізу керек.

5.7.7 Спорт құрылыстарының барлық негізгі және қосымша элементтері мүмкіндігі шектеулі келушілер үшін қолжетімді болуы тиіс.

5.7.8 Құрылыстарды мүгедектердің де пайдалатындығын ескере отырып, жобалаған кезде ғимараттардың сәулет-жоспарлау шешімдерінің келесі негізгі принциптерін сақтау қажет:

- бір белгіде орналасатын негізгі және қосалқы үй-жайлардың ең көп ықтимал орналасуы;

- үй-жайлар әртүрлі деңгейде орналасқан жағдайда лифттер, пандустар, арнайы жабдықталған баспалдақ марштары арқылы ыңғайлы тік байланысты, мүгедектер жол-бағытты еркін таба алу үшін барынша қарапайым әрі құрылымы жинақы жоспарды қамтамасыз ету.

5.7.9 Халықтың мүмкіндігі шектеулі топтарының жүруі үшін, сондай-ақ кресло-арбамен өту немесе әрекеттер жасау үшін нормаланатын кеңістік шығынқы

элементтермен және ғимарат бөліктерімен, сондай-ақ мекеменің қабырғаларына немесе жекелеген конструкцияларға орналастырылатын құрылғылар мен құралдардың есебінен кішірейтілмеуі тиіс.

5.7.10 Мүгедектер мен мүмкіндігі шектеулі көрермендердің, спорттық және басқа да ойын-сауық шараларына қатысушыларының есептік саны спорт кешенінің немесе құрылыстың типіне, олардың мүгедектердің кедергісіз келуі үшін жабдықталу дәрежесіне байланысты қабылданады.

5.8 Қоршаған ортаны қорғау

5.8.1 Құрылыс, реконструкция, консервация, демонтаж жобаларын әзірлеген уақытта және ғимаратты құлатқан кезде қоршаған ортаға келтірілетін рұқсат етілетін антропогендік жүктеме нормативтері ескеріліп, қоршаған ортаның ластануын алдын алу, жою шаралары, сонымен қатар қалдықтарды жою тәсілдері қарастырылып, қол жетімді үздік техникалық әдістер, қоршаған ортаны қорғау мен қалпына келтіруге септігін тигізетін ресурс үнемдейтін, аз қалдықты, қалдықсыз технологиялар, қолданылу қажет.

5.8.2 Жобалау кезінде қоршаған ортаны қорғау нормативтері ескеріліп, зиянды қалдықтардың зиянсыздандырылуы мен кәдеге жаратылуы, қоршаған ортаның ластануының алдын алудың тиімді шаралары қарастырылуы тиіс.

5.8.3 Қоршаған ортаны қорғау мақсатында жобалау кезінде:

а) экологиялық қауіпсіздікті және халық денсаулығының қорғалуын қамтамасыз ету;

б) табиғатты қорғау шараларын қарастыру;

в) қоршаған ортаны сауықтандыру бойынша қойылатын талаптарды орындау қажет.

5.8.4 Құрылыс аумағында атмосфералық ауаның, судың, топырақтың сапасын, сондай-ақ шудың, дірілдің, электромагниттік сәулеленудің, радиацияның жол берілетін деңгейін және табиғи және техногендік сипаттағы басқа да факторларды айқындайтын нормативтік талаптарға қол жеткізілуін қамтамасыз ету қажет.

5.8.5 Ашық спорт құрылысының құрылысын жүргізу барысында мыналарды есепке алу қажет:

а) тікелей әсерлерді – құрылыс орналасатын ауданда жоспарланып отырған қызметтің негізгі және ілеспелі түрлері тікелей әсерін тигізеді;

б) жанама әсерлерді – құрылысты пайдалану нәтижесінде туындайтын қайталама факторлардан қоршаған ортаға тигізіледі;

в) кумулятивті әсерлерді – құрылыстың пайдаланылуы барысында өткен, қазіргі немесе негізді түрде болжанатын әрекеттер салдарынан туындаған үнемі үдеп отыратын өзгерістердің нәтижесінде тигізіледі.

5.8.6 Құрылыстарды жобалау кезінде ластанған сарқынды судың тасталуына жол бермейтін және жер асты суы мен беткі судың тікелей ластануына кедергі келтіретін іс-шаралар қарастырылуы керек.

5.8.7 Ғимараттарды жобалау және құрылысын салу кезінде құрылыс жүргізілетін учаскедегі родон қаупінің дәрежесін, техногендік радиоактивті ластануды және құрылыс конструкцияларының радиоактивтілігін ескеру керек.

Бұл жағдайда қолданыстағы нормативтік құжаттарға сәйкес радиациялық қауіпсіздік талаптарын орындау қажет.

6 ЭНЕРГИЯ ҮНЕМДЕУ ЖӘНЕ ТАБИҒИ РЕСУРСТАРДЫ ҰТЫМДЫ ПАЙДАЛАНУ БОЙЫНША ТАЛАПТАР

6.1 Энергия тұтынуды азайту бойынша талаптар

6.1.1 Ашық спорт құрылыстарын энергетикалық ресурстарды қысқарту, жылу шығынын азайту үшін жобалау талаптары энергетикалық ресурстардың тиімді пайдалану мен үнемдеу бойынша қолданыстағы нормативтік-техникалық құжаттарға сәйкес орындалуы тиіс.

6.1.2 Құрылыстар жүйелерге және ғимараттар бөліктеріне арналған энергияның тиімді пайдаланылуы бойынша талаптарды ескере отырып жобалануы және салынуы керек.

6.1.3 Ашық спорт құрылыстарын жобалаған уақытта пайдалану кезіндегі экологиялық қауіпсіздік қамтамасыз етілуі керек. Энергия қуатын үнемдейтін конструкциялар және оларды дайындау кезінде ресурстардың пайдаланылуын азайту да жаңа технологияларды қолданудың арқасында экологиялық қауіпсіз болуы тиіс.

6.1.4 Ғимараттың инженерлік жүйелерінде ауа температурасы автоматты түрде немесе қолмен реттелуі тиіс. Ғимаратты жылыту жүйелері жұмыс уақытынан тыс уақытта талап етілетін жылуды азайтатын аспаптармен жарақталуы керек. Суық және ыстық сумен, электр энергиямен және жылумен қамту орталықтандырылған жағдайда, энергияның, судың, газдың және т. б. шығынын есептейтін аспаптар орнатылуы тиіс.

6.1.5 Қазақстан Республикасы аумағында қолданылатын нормативтік-техникалық құжаттарға сәйкес ашық спорт құрылыстарының энерготиімділігін арттыру шешімдері мен шараларды қолдануды қарастыру қажет.

6.1.6 Құрылыстардың қоршау конструкциялары энергия үнемдейтін материалдардың пайдалану арқылы құрылуы тиіс. Мұнымен қоса инженерлік жүйелерде энергия үнемдеу шараларын қарастыру қажет.

6.1.7 Ашық спорт құрылыстарының энергетикалық тиімділігін жетілдіру кезінде назарға климаттық және жергілікті жағдайлар, сондай-ақ үй-жай ішіндегі микроклимат және экономикалық тиімділік ескерілуі қажет. Бұл шаралар ғимараттардың өзге техникалық талаптарына, сондай-ақ олардың жалпы қолжетімділігіне, қауіпсіздігіне және мақсатты пайдаланылуына әсер етпеуі керек.

6.2 Табиғи ресурстарды тиімді пайдалану

6.2.1 Ашық спорт құрылыстарын жобалаған уақытта материалдар мен энергия тасымалдушыларды үнемді пайдалануды, ресурстарды қайталама пайдалануды және қалдықтардың кәдеге асыруды қамтамасыз ететін технологияларды пайдалану қажет.

6.2.2 Ресурстарды тиімді пайдалану үшін жобалау кезінде Қазақстан Республикасының табиғат пайдалану саласындағы нормативтік құжаттар талаптарының орындалуын қамтамасыз ету керек.

6.2.3 Ландшафтық жоспарлар су, топырақ, биологиялық алуандылық, энергетикалық ресурстар, ауа сапасы сияқты ресурстардың және басқа да табиғи ресурстардың қоғам мүддесіне сай сақталуын қамту керек.

6.2.4 Ағаштарды отырғызған кезде:

- а) ауа-райы жағдайын;
- б) топырақ түрін;
- в) жауын-шашын мөлшерін;
- г) жел бағытын;
- д) өсімдіктерді күтуді ескеру қажет.

6.2.5 Жобалау кезінде су ресурстарын тиімді пайдалану бойынша төмендегі шараларды ескеру қажет:

- а) су тұтынуды азайту;
- б) айналмалы және алма-кезекті пайдалану жүйелерінде судың пайдаланылуын арттыру;
- в) ағын суды тазалау және т. б.

6.2.6 Құрылыс материалдарын тиімді пайдалануды қамтамасыз ету мақсатында кәдеге жаратылатын материалдарды қайта өңдеу қажет.

6.2.7 Қайталама шикізаттарды және бұрын қолданылған құрылыс материалдарын, бұйымдар мен конструкциялар энергиясын алу мақсатында құрылыстарды, олардың инженерлік жүйелері мен конструкцияларын бөлшектеу, бұзу, тасымалдау, сақтау, қалау, өңдеу, қалпына келтіру, кәдеге жарату бойынша жұмыстар, сондай-ақ құрылыс қоқыстарын кәдеге жарату мен қалдықтарды өңдеуге байланысты жұмыстар (қайтарымды ресурстарды қалпына келтіру) Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес орындалуы тиіс.

6.2.8 Құрылыста екінші рет пайдалануға арналған құрылыс материалдары, бұйымдар мен конструкциялар қалпына келтірілгеннен (түзетілгеннен) кейін құрылыс материалдары, бұйымдар мен конструкциялар үшін Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасымен бекітілген мынадай талаптарға жауап беруі тиіс:

- а) өрт қауіпсіздігі;
- б) жарылыс қауіпсіздігі;
- в) химиялық қауіпсіздік;
- г) радиациялық қауіпсіздік;
- д) биологиялық қауіпсіздік;
- е) санитарлық-эпидемиологиялық қауіпсіздік.

БЕЛГІҮШІН

Түйінді сөздер: спорт құрылысы, тау шаңғысы трассалары, оқ ату тирлары, есу базалары, алаңдар мен алаңқайлар, кешенді алаң, кедергілерден өту жолағы, спорт арена, футбол-жеңіл атлетика стадиондары.

СОДЕРЖАНИЕ

ВВЕДЕНИЕ.....	IV
1 ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ	1
2 НОРМАТИВНЫЕ ССЫЛКИ	1
3 ТЕРМИНЫ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ	2
4 ЦЕЛЬ И ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ТРЕБОВАНИЯ	3
4.1 Цель нормативных требований	3
4.2 Функциональные требования	3
5 ТРЕБОВАНИЯ К РАБОЧИМ ХАРАКТЕРИСТИКАМ	5
5.1 Основные положения	5
5.2 Требования по обеспечению надежности и устойчивости сооружений	6
5.3 Противопожарные требования	8
5.4 Инженерные изыскания	9
5.5 Требования по обеспечению охраны здоровья людей в процессе эксплуатации сооружений	10
5.5.1 Требования к размещению, участку и территории	10
5.5.2 Требования к объемно-планировочным решениям открытых спортивных сооружений.....	12
5.6 Инженерные сети и системы	16
5.6.1 Водоснабжение и канализация	16
5.6.2 Отопление и вентиляция	17
5.6.3 Электроснабжение и электротехнические устройства	18
5.7 Требования по обеспечению доступности для маломобильных групп населения	19
5.8 Охрана окружающей среды	20
6 ТРЕБОВАНИЯ ПО ЭНЕРГОСБЕРЕЖЕНИЮ И РАЦИОНАЛЬНОМУ ИСПОЛЬЗОВАНИЮ ПРИРОДНЫХ РЕСУРСОВ	22
6.1 Требования по сокращению энергопотребления	22
6.2 Рациональное использование природных ресурсов	22

ВВЕДЕНИЕ

Настоящий документ разработан в рамках реформирования нормативной базы строительной сферы Республики Казахстан в соответствии с параметрическим методом нормирования.

Строительные нормы содержат:

- цель нормативных требований;
- функциональные требования;
- требования к рабочим характеристикам.

Настоящие СН РК «Проектирование открытых спортивных сооружений» являются одним из нормативных документов доказательной базы технического регламента «Требования к безопасности зданий и сооружений, строительных материалов и изделий» и направлены на устранение технических барьеров в международном сотрудничестве в области строительства.

Настоящие строительные нормы разработаны в соответствии с требованиями нормативных правовых актов в строительстве, действующих на территории Республики Казахстан.

Приемлемые решения и параметры выполнения требований данных строительных норм приведены в СП РК «Проектирование открытых спортивных сооружений».

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫС НОРМАЛАРЫ
СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН****ПРОЕКТИРОВАНИЕ ОТКРЫТЫХ СПОРТИВНЫХ СООРУЖЕНИЙ****OUTDOOR AUTHLETIC FACILITIES DESIGN**

Дата введения 2015-07-01

1 ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ

1.1 Настоящие строительные нормы устанавливают требования к размещению, объемно-планировочным решениям и инженерному оборудованию открытых спортивных сооружений.

1.2 Требования строительных норм распространяются на проектирование и строительство новых, а также расширение, реконструкцию, техническое перевооружение открытых спортивных сооружений, в том числе площадок общеобразовательных школ.

1.3 В настоящих строительных нормах отражены вопросы проектирования сооружений для национальных видов спорта.

1.4 При изменении функционального назначения существующих спортивных сооружений или отдельных помещений к ним должны применяться действующие государственные нормативы в соответствии с новым назначением этих сооружений или помещений.

***2 НОРМАТИВНЫЕ ССЫЛКИ**

Для применения настоящих строительных норм необходимы следующие нормативные документы:

Технический регламент «Требования к безопасности зданий и сооружений, строительных материалов и изделий», утвержденный постановлением Правительства Республики Казахстан от 17 ноября 2010 года № 1202.

Перечень объектов Республики Казахстан, уязвимых в террористическом отношении, утвержденный постановлением Правительства Республики Казахстан от 28 августа 2013 года № 876.

Требования к системе антитеррористической защиты объектов, уязвимых в террористическом отношении, утвержденные постановлением Правительства Республики Казахстан от 3 апреля 2015 года № 191.

Санитарные правила «Санитарно-эпидемиологические требования к содержанию и эксплуатации жилых и других помещений, общественных зданий», утвержденные приказом исполняющего обязанности Министра национальной экономики Республики Казахстан от 24 февраля 2015 года № 125.

Правила определения общего порядка отнесения зданий и сооружений к технически и (или) технологически сложным объектам, утвержденные приказом министра национальной экономики Республики Казахстан от 28 февраля 2015 года № 165.

Правила устройства электроустановок, утвержденные приказом Министра энергетики Республики Казахстан от 20 марта 2015 года №230.

Технический регламент «Требования по оборудованию зданий, помещений и сооружений системами автоматического пожаротушения и автоматической пожарной сигнализации, оповещения и управления эвакуацией людей при пожаре», утвержденный приказом Министра внутренних дел Республики Казахстан от 29 ноября 2016 года № 1111.

Технический регламент «Общие требования к пожарной безопасности», утвержденный приказом Министра внутренних дел Республики Казахстан от 23 июня 2017 года № 439.

СН РК 1.02-02-2013 Инженерные изыскания для строительства. Сейсмическое микрозонирование. Общие положения.

СН РК 2.01-01-2013 Защита строительных конструкций от коррозии.

СН РК 2.02-02-2012 Пожарная автоматика зданий и сооружений.

СН РК 2.03-01-2011 Здания и сооружения на подрабатываемых территориях и просадочных грунтах.

СН РК 2.04-01-2011 Естественное и искусственное освещение.

СН РК 2.04-03-2011 Тепловая защита зданий.

СН РК 3.01-01-2013 Градостроительство. Планировка и застройка городских и сельских населенных пунктов.

СН РК 3.02-18-2013 Закрытые спортивные залы.

СН РК 3.06-01-2011 Доступность зданий и сооружений для маломобильных групп.

СН РК 4.01-01-2011 Внутренний водопровод и канализация зданий и сооружений.

СН РК 4.02-01-2011 Отопление, вентиляция и кондиционирование воздуха.

СН РК 4.04-07-2013 Электротехнические устройства.

СН РК 5.01-02-2013 Основания зданий и сооружений.

Примечание - При пользовании настоящим государственным нормативом целесообразно проверить действие ссылочных документов по информационному каталогу «Перечень нормативных правовых и нормативно-технических актов в сфере архитектуры, градостроительства и строительства, действующих на территории Республики Казахстан», составляемому ежегодно по состоянию на текущий год и соответствующему ежемесячно издаваемому информационному бюллетеню-журналу. Если ссылочный документ заменен (изменен), то при пользовании настоящим нормативом следует руководствоваться замененным (измененным) документом. Если ссылочный документ отменен без замены, то положение, в котором дана ссылка на него, применяется в части, не затрагивающей эту ссылку.

(Изм.ред. – Приказ КДСиЖКХ от 15.11.2018 г. №235-НК)

3 ТЕРМИНЫ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

*В настоящих строительных нормах применяются следующие термины с соответствующими определениями *(Изм.ред. – Приказ КДСиЖКХ от 15.11.2018 г. №235-НК)*:

3.1 Арена: Спортивное сооружение, при котором построены трибуны.

3.2 Зона безопасности (забег): Зона безопасности, свободная от препятствий или предметов, опасных для занимающихся.

3.3 Люк: Горизонтальный (или по пандусу) проход сквозь трибуну, в крытых сооружениях имеет дверной проем со стороны фойе или вестибюля.

3.4 Поле для игры: Часть площадки для того или иного вида спортивной игры, ограниченная наружными линиями разметки.

3.5 Спортивное ядро: Плоскостное спортивное сооружение, состоящее из поля для футбола, окаймленного легкоатлетической дорожкой для бега по кругу, мест для толкания ядра, легкоатлетических прыжков, метания диска, молота и копья.

3.6 Спортивная арена: Площадка на открытом воздухе или в помещении, предназначенная для проведения спортивных соревнований, с трибуной для зрителей.

3.7 Створ финиша: Вертикальная плоскость, проходящая по линии финиша и ее продолжению.

3.8 Тир открытый: Тир, в котором огневая зона ограждается пулеприемным и боковыми валами, а за их пределами предусматриваются зоны безопасности («взлетные поля»).

3.9 Тропа здоровья: Дорожка для оздоровительного бега и ходьбы с замкнутым контуром произвольной конфигурации размещенными на ней снарядами для общеразвивающих упражнений.

3.10 Эллинг: Здание (помещение) для хранения лодок, весел и оснастки лодок.

4 ЦЕЛЬ И ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ТРЕБОВАНИЯ

4.1 Цель нормативных требований

Цель нормативных требований - обеспечение безопасности при проектировании и возведении открытых спортивных сооружений, предназначенных для занятий, тренировок, соревнований как локальных команд, так и проведения чемпионатов с учетом пожарных, санитарно-гигиенических, эргономических требований, надежности и устойчивости конструкций, не допуская возникновения неприемлемых рисков причинения вреда здоровью и жизни людей, охраны окружающей среды, обеспечения энергетической эффективности и рационального использования природных ресурсов.

4.2 Функциональные требования

4.2.1 Спортивные сооружения должны выдерживать возможные воздействия без механических повреждений и с необходимой надежностью сохранять требуемые эксплуатационные показатели в процессе строительства и в течение проектного срока.

4.2.2 Открытые спортивные сооружения должны обеспечивать пожарную безопасность, при которой предусматривается эвакуация людей, своевременное оповещение о пожаре, безопасные пути и выходы, а также ликвидация пожара в максимально короткие сроки.

4.2.3 Сооружения должны возводиться с учетом функциональной целесообразности, при которой зонировается пространство для спортсменов, посетителей, зрителей, площадки для выступлений спортивных команд, различные технические помещения и офисный блок.

4.2.4 Открытые спортивные сооружения должны проектироваться и возводиться с учетом градостроительных требований, создания парковочных мест, благоустройства территории вокруг сооружения, удобных подъездных путей.

4.2.5 Открытые спортивные сооружения должны проектироваться и возводиться с применением различных современных материалов для отделки площадок соревнований, покрытий, безопасного остекления и оформления ограждающих конструкций в соответствии со всеми требованиями спортивных ассоциаций.

4.2.6 Системы водоснабжения и внутренние системы водопровода должны обеспечивать возможность непрерывной и в требуемом количестве подачи воды, не допускать утечек и загрязнений.

4.2.7 Искусственное освещение и естественная инсоляция помещений сооружения должны создавать условия для нормального тренировочного процесса и предотвращения угрозы причинения вреда здоровью человека.

4.2.8 Пути передвижения спортсменов и посетителей, в том числе с ограниченными возможностями, по территории должны быть удобными и безопасными с учетом наличия лестниц, проемов, наклонных поверхностей (пандусов), разности высот и низкорасположенных элементов, а также движения транспорта.

4.2.9 Строительство спортивных сооружений должно осуществляться с учетом соблюдения экологических требований, а также максимального сохранения природного ландшафта, комплексного озеленения и благоустройства территории.

4.2.10 Сооружения должны проектироваться и возводиться с учетом рационального использования природных ресурсов, в частности, повторного применения строительных конструкций, материалов и частей, использования экологически совместимых и вторичных материалов.

*4.2.11 На этапе проектирования открытых спортивных сооружений необходимо определить относимость объекта к перечню объектов Республики Казахстан, уязвимых в террористическом отношении и принять меры для выстраивания соответствующей системы антитеррористической защиты объекта согласно Требованиям к системе антитеррористической защиты объектов, уязвимых в террористическом отношении, утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 3 апреля 2015 года № 191 (*Дополнен – Приказ КДСиЖКХ от 15.11.2018 г. №235-НК*).

5 ТРЕБОВАНИЯ К РАБОЧИМ ХАРАКТЕРИСТИКАМ

5.1 Основные положения

5.1.1 Открытые спортивные сооружения следует проектировать в соответствии с техническим регламентом «Требования к безопасности зданий и сооружений, строительных материалов и изделий», санитарными правилами «Санитарно-эпидемиологические требования к содержанию и эксплуатации жилых и других помещений, общественных зданий» и другими нормативно-техническими документами, устанавливающими требования к проектированию, строительству и эксплуатации.

5.1.2 При строительстве спортивных сооружений должны использоваться материалы и оборудование, имеющие сертификаты соответствия подтверждающие безопасность продукции.

5.1.3 Классификацию открытых спортивных сооружений и площадок по уровню ответственности необходимо принимать в зависимости от мощности возводимого объекта и согласно Правилам отнесения зданий и сооружений к технически сложным объектам.

5.1.4 К открытым спортивным сооружениям следует относить:

а) по летним видам спорта:

- поля и площадки для спортивных занятий: бадминтон, баскетбол, волейбол, городки, регби, теннис, теннис настольный, футбол, хоккей на траве;
- поля и площадки для оздоровительных занятий: кегли (одна дорожка), крокет, малый бейсбол, мини - баскетбол, мини - волейбол, мини - гольф, мини - футбол;
- дорожки и трассы для спортивных занятий: лыжероллеры, кроссы;
- дорожки и трассы для физкультурно-оздоровительных занятий: велосипедные, здоровья, оздоровительного бега и ходьбы;

б) по зимним видам спорта:

- поля и площадки для спортивных занятий: фигурное катание на коньках, хоккей, хоккей с мячом;
- поля и площадки для физкультурно-оздоровительных занятий: керлинг, массовое катание на коньках начинающих кататься, фигурное катание на коньках;
- дорожки и трассы для спортивных занятий: лыжный спорт, скоростной бег на коньках;
- дорожки для физкультурно-оздоровительных занятий: здоровья, оздоровительного бега и ходьбы, катания на лыжах.

5.1.5 Открытые спортивные сооружения для летних видов спорта должны иметь гардеробные помещения, раздевальные отдельно для женщин и мужчин, душевые, уборные, административно-хозяйственные помещения (комнаты инструктора, врача и др.), при необходимости места для зрителей. При проведении массовых физкультурных мероприятий на открытых площадках населенного пункта необходимо использование биотуалетов.

5.1.6 Специальное покрытие открытых спортивных сооружений должно быть с ровной, нескользкой поверхностью, не пылящей и не содержащей посторонних включений, которые могут привести к травмам. Травяной покров для футбольного поля должен быть устойчивым, регулярно подвергаться стрижке, поливу и уборке.

Покрытие площадок открытых спортивных сооружений следует устраивать в соответствии с правилами по видам спорта, учитывая особенности проектируемой площадки исходя из назначения и характера использования.

5.1.7 Спортивные сооружения должны быть оборудованы централизованными системами холодного, горячего водоснабжения, канализации, отопления, естественной и механической приточно-вытяжной вентиляции, естественного и искусственного освещения в соответствии с требованиями действующих нормативных документов, устанавливающих обязательные к исполнению требования к инженерным системам.

5.1.8 С целью создания хорошей видимости в спортивных сооружениях следует проектировать естественные и искусственные осветительные системы в соответствии с требованиями СН РК 2.04-01.

5.1.9 Для исключения случаев перебоя в подаче электроэнергии стадион должен быть оборудован от различных источников света, не зависящими друг от друга.

5.1.10 Дополнительно необходимо предусмотреть аварийный генератор для обеспечения электричеством в случае аварийной ситуации, когда оба из независимых источников энергии выходят из строя.

5.1.11 Основные группы помещений (для посетителей, административные, складские, служебно-бытовые) следует располагать в соответствии с их функциональным назначением.

*5.1.12 Обеспечение антитеррористической защищенности открытых спортивных сооружений должно осуществляться на всех этапах жизненного цикла сооружения *(Изм.ред. – Приказ КДСиЖКХ от 15.11.2018 г. №235-НК)*.

*5.1.13 В пределах границ земельного участка открытых спортивных сооружений (массового посещения) перед точкой доступа на объект следует обеспечивать возможность мониторинга пространства на предмет выявления оружия, взрывчатки и боеприпасов при помощи охранных систем, видеорежиссуры, освещения и других средств безопасности, установленных в каждом конкретном случае.

Необходимость оснащения системой и средствами охранной сигнализации, системой контроля и управления доступом, системой и средствами оповещения, телевизионной системой видеонаблюдения определяется по требованиям, установленным в постановлении Правительства Республики Казахстан от 3 апреля 2015 года № 191. *(Изм.ред. – Приказ КДСиЖКХ от 15.11.2018 г. №235-НК)*.

5.2 Требования по обеспечению надежности и устойчивости сооружений

5.2.1 В целях обеспечения механической безопасности сооружений при их проектировании должны учитываться все возможные виды нагрузок и их сочетания.

5.2.2 Элементы, детали, оборудование со сроками службы меньшими, чем предполагаемый срок службы спортивного сооружения, должны быть заменяемы в соответствии с установленными в проекте межремонтными периодами. Решение о применении менее или более долговечных элементов, материалов или оборудования при соответствующем увеличении или уменьшении межремонтных периодов устанавливается технико-экономическими расчетами.

5.2.3 При проектировании спортивных сооружений, для обеспечения требуемой долговечности необходимо учитывать:

- а) условия эксплуатации по назначению;
- б) расчетное влияние окружающей среды;
- в) свойства применяемых материалов, возможные средства их защиты от негативных воздействий среды, а также возможность деградации их свойств.

5.2.4 Проектирование и строительство открытых спортивных сооружений, горнолыжных трасс и склонов, в том числе в сейсмических районах, должно осуществляться с соблюдением требований по надежности и устойчивости согласно действующим нормативно-техническим документам.

5.2.5 При строительстве сооружений и устройстве открытых площадок в районах со сложными, а также неблагоприятными геологическими условиями, подверженных подработке, просадкам и другим перемещениям грунта, включая морозное пучение, с целью необходимости компенсации возможных деформаций основания следует выполнять требования СН РК 2.03-01.

5.2.6 Конструкции и детали должны быть выполнены из материалов, обладающих стойкостью к возможным воздействиям влаги, низких температур, агрессивной среды, биологических и других неблагоприятных факторов, согласно требованиям СН РК 2.01-01.

5.2.7 Для обеспечения требуемой долговечности открытых спортивных сооружений при проектировании необходимо учитывать:

- условия эксплуатации по назначению;
- расчетное влияние окружающей среды;
- свойства применяемых материалов, возможные средства их защиты от негативных воздействий среды, а также возможность деградации их свойств.

5.2.8 Наряду с видами нагрузок, соответствующих функциональному назначению и конструктивному решению сооружения, должны учитываться климатические, а в необходимых случаях технологические воздействия, а также усилия, вызываемые деформацией строительных конструкций и основания.

5.2.9 При проектировании сооружений должны быть учтены факторы, вызывающие изменения механических и физических свойств материала под длительным действием циклически изменяющихся во времени напряжений и деформаций.

5.2.10 Стыковые соединения сборных элементов и многослойные конструкции должны быть рассчитаны на восприятие температурных деформаций и усилий, возникающих при неравномерной осадке оснований и других эксплуатационных воздействиях.

Используемые в стыках уплотняющие и герметизирующие материалы должны сохранять упругие и адгезионные свойства при воздействии отрицательных температур и намокании и быть устойчивыми к ультрафиолетовым лучам. Герметизирующие материалы должны быть совместимы с материалами защитных и защитно-декоративных покрытий конструкций в местах их сопряжения.

5.3 Противопожарные требования

5.3.1 При проектировании открытых спортивных и физкультурно-оздоровительных сооружений следует соблюдать требования технического регламента «Общие требования к пожарной безопасности», «Требования по оборудованию зданий, помещений и сооружений системами автоматического пожаротушения и автоматической пожарной сигнализации, оповещения и управления эвакуацией людей при пожаре», СН РК 2.02-02 и настоящих строительных норм.

5.3.2 Эвакуационные пути из сооружений должны обеспечивать безопасный выход всех людей, находящихся в помещениях и на территории.

5.3.3 Специальные эвакуационные полосы и площадки должны иметь яркую контрастную разметку, звуковую сигнализацию и информационные подсвеченные в вечернее время знаки и стенды.

5.3.4 При проектировании открытых спортивных сооружений следует обеспечивать пожарную безопасность занимающихся и зрителей с учетом применения спортивного оборудования, трибун для зрителей, строительных конструкций и материалов, а также объемно-планировочных решений вспомогательных помещений.

5.3.5 Помещения, располагаемые под трибунами открытых спортивных сооружений, должны отделяться от трибун противопожарными преградами с проемами (дверями или люками) для выхода (входа) из подтрибунных помещений на трибуны или в зал, снабженными самозакрывающимися дверными полотнами с плотным притвором.

5.3.6 Части сооружений, различающиеся по функциональной пожарной опасности и степени огнестойкости, должны быть разделены между собой ограждающими конструкциями с нормируемыми пределами огнестойкости и классами конструктивной пожарной опасности или противопожарными преградами.

5.3.7 Пожарные отсеки разной функциональной пожарной опасности должны быть обеспечены самостоятельными эвакуационными выходами.

5.3.8 Склады оружия, боеприпасов и оружейная мастерская должны отделяться от остальных помещений стенами из негорючих материалов.

5.3.9 При размещении тиров для пулевой стрельбы в подтрибунном пространстве склады боеприпасов должны быть вынесены за пределы этого пространства.

5.3.10 Места для зрителей на открытых спортивных сооружениях должны быть разделены на блоки.

5.3.11 Отделку стен, потолков и покрытия полов на путях эвакуации (коридорах, холлах, вестибюлях, фойе), а также технических этажах необходимо предусматривать из негорючих материалов.

5.3.12 Тепло- и звукоизоляцию помещений, наружных ограждений, оборудования и коммуникаций следует предусматривать из негорючих материалов.

5.3.13 Поверхность покрытия на путях эвакуации зрителей не должна быть скользкой под влиянием дождя и снега.

5.3.14 На открытых сооружениях путь эвакуации через люки должен быть горизонтальным или по пандусу.

5.3.15 Двери эвакуационных выходов, лестничных клеток и выходов непосредственно наружу должны открываться по направлению движения людей при эвакуации, оборудоваться автоматическими устройствами для их закрывания при пожаре, уплотнениями в притворах.

5.3.16 Для повышения давления в водопроводной сети следует предусматривать насосную станцию и, при необходимости, резервуары для хранения противопожарного запаса воды.

В местах подключения необходимо устанавливать обратные клапаны и другую запорно-регулирующую арматуру.

5.3.17 Выбор типа насосов и количество рабочих агрегатов надлежит производить на основании расчетов с учетом условий пожаротушения.

5.4 Инженерные изыскания

5.4.1 При проведении инженерных изысканий для проектирования открытых спортивных сооружений следует обеспечить выполнение обязательных требований действующих нормативно-технических документов по проведению изысканий.

5.4.2 Фундаменты и основания сооружений должны быть рассчитаны на восприятие постоянных нагрузок от собственного веса несущих и ограждающих конструкций в соответствии с требованиями СН РК 5.01-02.

5.4.3 При проектировании открытых спортивных сооружений в сейсмической зоне обязательно выполнение требований СН РК 1.02-02.

5.4.4 Состав и объем инженерных изысканий должны определяться программой изысканий в соответствии со стадией проектирования, природными условиями и характером проектируемого объекта.

5.4.5 Инженерные изыскания должны обеспечивать получение инженерно-геодезических, инженерно-геологических, гидрогеологических материалов и данных, необходимых и достаточных для разработки предпроектной и рабочей документации на проектирование открытых спортивных сооружений.

5.4.6 Программа изысканий должна исключить загрязнение окружающей среды в процессе проведения изысканий и обеспечить возможность получения в комплексе с инженерно-геологическими и инженерно-гидрометеорологическими изысканиями данных и информации, необходимых для составления прогноза изменений природной среды под воздействием строительства и эксплуатации проектируемого сооружения, а также установления мероприятий по охране природной среды и определения с учетом этого фактора стоимости строительства.

5.5 Требования по обеспечению охраны здоровья людей в процессе эксплуатации сооружений

5.5.1 Требования к размещению, участку и территории

5.5.1.1 Открытые спортивные сооружения следует размещать на обособленных и благоприятных для строительства земельных участках, соответствующих требованиям СН РК 3.01-01 и настоящим строительным нормам.

5.5.1.2 Размещение сооружений должно соответствовать нормативным документам, устанавливающим требования к организации санитарно-защитных зон предприятий, сооружений и иных зданий, являющихся объектами воздействия на здоровье человека и окружающую среду.

5.5.1.3 Территория земельного участка физкультурно-спортивных сооружений должна быть благоустроена, освещена и содержаться в чистоте.

5.5.1.4 Композиция генеральных планов открытых спортивных сооружений должна решаться на основе функционального зонирования территории с учётом рельефа местности, градостроительных и других требований, связанных с назначением сооружения и конкретными местными условиями.

5.5.1.5 Территория открытых спортивных сооружений должна делиться на зоны основных занятий физической культурой и спортом, зоны обслуживания и отдыха, соединённые системой внутренних коммуникаций.

5.5.1.6 Градостроительные параметры открытых плоскостных физкультурно-спортивных и физкультурно-рекреационных сооружений (игровые площадки, игровые поля, места проведения спортивных соревнований) устанавливаются в соответствии с правилами соответствующих видов спорта и при проектировании являются обязательными.

5.5.1.7 Решение генерального плана открытых спортивных сооружений, расположение главных, второстепенных и хозяйственных входов, въездов и внутренних коммуникаций должно быть увязано с планировкой уличной и транспортной сети прилегающих территорий населённого пункта.

5.5.1.8 При использовании свободной компоновки необходимо учитывать технико-экономическую оценку принятых решений, не допуская удорожания строительства за счёт увеличения протяжённости инженерных сетей, пешеходных и транспортных коммуникаций, площади искусственных покрытий и других расходов, связанных с освоением участков, выделенных для строительства.

5.5.1.9 Для открытых спортивных сооружений следует использовать хорошо озеленённые территории с рельефом местности, позволяющим оборудовать плоскостные спортивные сооружения на участках с минимальными уклонами, водные станции - на естественных водоёмах, а трибуны - на естественных склонах местности.

5.5.1.10 Естественный рельеф местности, зелёные насаждения и принятое взаиморасположение искусственных сооружений должны обеспечивать защиту

физкультурников и зрителей от слепящего действия солнца, от сильных ветров и занесения загрязнений с прилегающих территорий.

5.5.1.11 Используя для расположения трибун естественные склоны местности, следует предусмотреть меры, связанные с необходимостью отвода поверхностных вод, которые могут стекать на расположенные внизу основные плоскостные спортивные сооружения.

5.5.1.12 Спортивные площадки в зависимости от вида спорта должны иметь определенные защитные ограждения.

5.5.1.13 При группировке спортивных площадок (полей) их следует объединять по видам спорта.

5.5.1.14 Взаиморасположение зданий и сооружений на территории открытых спортивных сооружений осуществляется с соблюдением необходимых санитарных и противопожарных разрывов, которые регламентированы соответствующими нормами.

5.5.1.15 Спортивные комплексы со специальными требованиями к размещению (автодромы, вело- и мототреки, конноспортивные клубы, манежи для верховой езды, ипподромы, яхт-клубы, лыжные, гребные базы и др.) проектируются в соответствии с требованиями соответствующих нормативно-технических документов с учетом местных условий.

5.5.1.16 При проектировании объединенных открытых плоскостных физкультурно-спортивных сооружений на участках общеобразовательных школ не допускается размещение открытых сооружений со стороны окон классных помещений.

5.5.1.17 Спортивные площадки (или группы площадок) с наибольшей единовременной пропускной способностью, а также площадки (поля), предназначенные в зимнее время для заливки под каток для массового катания, следует располагать в максимально возможной близости к помещениям обслуживания (раздевальным и т.п.).

5.5.1.18 Зона обслуживания должна иметь удобную связь с зоной основных занятий физической культурой, спортом и служебными входами (или въездами), выходящими на второстепенные магистрали города.

5.5.1.19 Проезды и пешеходные дорожки следует предусматривать ко всем располагаемым на земельном участке спортивного комплекса сооружениям.

5.5.1.20 Проезды должны иметь усовершенствованное облегченное или капитальное покрытие. Тип покрытия пешеходных дорожек не нормируется.

5.5.1.21 При проектировании открытых плоскостных сооружений для обеспечения поверхностного водоотведения и улучшения условий дренирования должны быть предусмотрены нормативные уклоны для сброса дождевых вод за пределы сооружения (по рельефу, в водоотводные лотки или дренажные каналы).

5.5.1.22 Не допускается прокладка трасс через естественные препятствия, представляющие риск для здоровья и жизни спортсменов и отдыхающих (автомобильные дороги, железнодорожные пути), а также по незамерзающим

или плохо замерзающим рекам, озерам и участкам с густым кустарником или деревьями.

5.5.1.23 На лыжных базах скоростного спуска и слалома-гиганта, на трассах лыжных гонок и биатлона, предназначенных для проведения соревнований, должны предусматриваться технические средства связи между местами стартов и финишей, а также промежуточными контрольными пунктами, помещениями дежурного персонала медицинской и горноспасательной службы, тренерскими трибунами и местоположением судей.

5.5.1.24 Расстояния между сооружениями ипподромов следует принимать равными противопожарным разрывам, если не возникает необходимости увеличения их в связи с технологическими, ветеринарными и планировочными требованиями.

5.5.2 Требования к объёмно-планировочным решениям открытых спортивных сооружений

5.5.2.1.1 При выборе участка для лыжных баз следует исходить из условия, что спортивные трассы (горнолыжные, для лыжных гонок, биатлона) не должны пересекаться одна с другой, а также с трассами для массового катания и туристическими.

5.5.2.1.2 Трассы для лыжных гонок и гонок со стрельбой (биатлон) должны прокладываться по пересеченной местности и иметь соответствующие правилам соревнований перепады высот, подъемы, ровные участки и спуски.

5.5.2.1.3 На стартах горнолыжных трасс должны устраиваться горизонтальные стартовые площадки.

5.5.2.1.4 За финишем горнолыжных трасс следует устраивать ровные, свободные от препятствий площадки для остановки.

5.5.2.1.5 Участки для горнолыжных трасс и массового катания с гор должны быть лавинобезопасными и не иметь препятствий, представляющих опасность для горнолыжников.

5.5.2.1.6 Склон, выбираемый для трамплина, должен быть защищенным от бокового ветра и снежных заносов.

5.5.2.1.7 Проектирование трамплинов, полностью расположенных на эстакаде, не допускается.

5.5.2.1.8 Вдоль трасс слалома-гиганта и скоростного спуска следует дополнительно предусматривать помещения (хижины) для дежурного персонала медицинской и горноспасательной службы; число этих помещений определяется в зависимости от конфигурации трассы исходя из условия обеспечения обзора всех участков трассы и подходов к ним.

5.5.2.1.9 На горнолыжных трассах и трамплинах должны предусматриваться подъёмные устройства.

5.5.2.1.10 В здании лыжной базы следует размещать вспомогательные помещения (в том числе пункты проката спортивного инвентаря, гардеробные, буфеты, душевые, туалеты и др.) исходя из расчетной пропускной способности сооружений.

5.5.2.1.11 Выбор типа тира (открытый, полукрытый, крытый), а также число стрелковых мест в нём определяются исходя из вместимости.

5.5.2.1.12 Ширина огневой зоны у стрелковых мест должна быть не менее ширины стрелковой галереи, а у мишеней - не менее протяжённости линии мишеней.

5.5.2.1.13 Линия мишеней должна располагаться параллельно линии огня, а мишени - размещаться против каждого стрелкового места.

5.5.2.1.14 Пулеулавливатели устанавливаются по всей ширине огневой зоны в тирах для скоростной стрельбы по «бегущему кабану» и по поворачивающимся фигурным мишеням или за каждым мишенным щитом в отдельности в тирах для стрельбы по мишеням с чёрным кругом.

5.5.2.1.15 Между линией мишеней и пулеулавливателями следует предусматривать экран из легкопробиваемых материалов, создающий за мишенями ровный светлый фон.

5.5.2.1.16 В открытых тирах стрелковая галерея должна иметь навес для защиты от осадков, солнца и ограждаться стенами (щитами).

5.5.2.1.17 Все выступающие внутрь огневой зоны конструкции, а также перехваты (если они выполнены из материалов, приводящим к рикошетам) должны иметь противорикошетные обшивки на поверхности, обращённой к стрелковым местам.

5.5.2.1.18 В открытых и полукрытых тирах над «окнами» блиндажей (в тирах для скоростной стрельбы по мишени «бегущий кабан» - над траншеей вдоль «окна») следует предусматривать съёмные или выдвижные устройства, предохраняющие блиндаж (траншею) от осадков.

5.5.2.1.19 Тир для биатлона должны проектироваться открытыми. Стрельбище (тир), старт, финиш и штрафной круг должны составлять единый целостный комплекс.

5.5.2.1.20 В зависимости от назначения базы по виду (видам) гребного спорта её следует проектировать для академической гребли или гребли на байдарках и каноэ, или народной гребли, или универсальной (предназначаемой для нескольких видов гребли).

5.5.2.1.21 Спортивное сооружение для академической гребли должно быть композиционно целостным комплексом специально сконструированных, построенных и оборудованных сооружений на суше и воде, позволяющим осуществлять круглогодичный учебно-тренировочный процесс и специализированные физкультурно-спортивные мероприятия по академической гребле.

5.5.2.1.22 Размер землеотвода на гребных базах должен быть достаточен для обеспечения работы всех инфраструктур.

5.5.2.1.23 На гребных базах круглогодичного действия для академической гребли и (или) для гребли на байдарках и каноэ следует предусматривать залы гребных бассейнов.

Внутренняя поверхность ограждающих конструкций залов гребных бассейнов должна быть влагостойкой, а поверхность пола - нескользкой.

5.5.2.1.24 Судейская вышка должна размещаться в створе финиша. При предназначении базы для соревнований республиканского и более высокого масштаба вышка должна быть стационарной, в её составе, кроме мест для судей, должно быть дополнительно предусмотрено место (кабина) для информатора (диктора) и помещение для аппаратуры фотофиниша или другой необходимой техники и обслуживающего их персонала.

5.5.2.1.25 Эллинги могут быть самостоятельными сооружениями или должны входить составной частью в спортивное сооружение для гребных видов спорта.

5.5.2.1.26 При проектировании необходимо предусматривать устройство открытой площадки с твердым покрытием для временного размещения лодок.

5.5.2.1.27 В состав открытых плоскостных сооружений должны входить комплексная площадка, полоса для преодоления препятствий, «тропа здоровья».

5.5.2.1.28 Места для зрителей должны располагаться за пределами арены (включая забеги, зоны безопасности, места для судей) и эвакуационного прохода вдоль рядов зрительских мест.

Установка временных мест для сидения зрителей в крытых спортивных сооружениях должна исключать возможность их опрокидывания или сдвижки.

Ограждения вдоль проходов рядов трибуны не должны мешать видимости, а в бассейнах (вдоль первого ряда) должны быть глухими.

5.5.2.1.29 Общественные туалеты в спортивных объектах и комплексах должны размещаться на территориях, куда посетители, включая и инвалидов на креслах-колясках, могли бы легко и беспрепятственно добраться.

5.5.2.1.30 Основное поле для игры должно быть окружено зонами безопасности (забегами), свободными от препятствий или предметов, опасных для занимающихся.

5.5.2.1.31 На площадках для тенниса, городков и волейбола необходимо предусматривать ограждение сетками для задержания мяча.

5.5.2.1.32 Состав технических и вспомогательных помещений определяется в зависимости от инженерного оснащения сооружения, а их площади принимаются по расчету в соответствии с СН РК 3.02-18 и действующими нормативно-техническими документами.

5.5.2.1.33 Раздевальные должны быть отдельными, находиться вблизи плавательного бассейна и восстановительного центра. Площадь и количество индивидуальных мест зависят от количества гребцов.

5.5.2.1.34 На спортивных и физкультурно-оздоровительных сооружениях должны предусматриваться буфеты. Буфеты для занимающихся следует проектировать стационарными с подогревом пищи, для зрителей – стационарными и передвижными (привозными).

5.5.2.1.35 Буфеты для зрителей предусматриваются только при наличии стационарных трибун и устраиваются передвижными.

5.5.2.1.36 На открытых сооружениях круглогодичного действия вспомогательные помещения буфетов для зрителей должны располагаться в отапливаемых помещениях.

5.5.2.1.37 Размеры помещения для приема пищи зависят от общей пропускной способности сооружения.

5.5.2.1.38 Помещение для получения и сдачи лыж должно размещаться смежно с помещением для хранения лыж и сообщаться с ним через проемы.

5.5.2.1.39 Склады оружия и боеприпасов не должны иметь окон, а окна оружейной мастерской должны иметь решетки и запирающиеся изнутри ставни.

5.5.2.1.40 Вспомогательные помещения тиров следует размещать в стрелковом павильоне.

5.5.2.1.41 Вспомогательные помещения стрельбища, кроме кладовых для инвентаря и оборудования стрелковых галерей и блиндажей, а также помещений комиссии определения результатов при блиндажах, следует размещать в отдельно стоящем здании.

5.5.2.1.42 Вспомогательные помещения гребных баз, кроме эллинга, должны размещаться в отдельно стоящем здании.

5.5.2.1.43 Размеры помещений должны соответствовать общей пропускной способности гребной базы.

5.5.2.1.44 На базах, предназначенных для проведения соревнований, в районе эллинга следует предусматривать устройство открытой площадки с твердым покрытием для временного размещения лодок.

5.5.2.1.45 Внутри и вокруг эллингов должны быть предусмотрены крытые помещения, где спортсмены и тренеры могли бы укрыться от непогоды.

5.5.2.1.46 Эллинги должны иметь легкий и удобный доступ для погрузки, разгрузки, место для свободного движения трейлеров для перевозки лодок.

5.5.2.1.47 Стоянка для транспортных средств команд должна быть организована в непосредственной близости от зоны эллингов.

5.5.2.1.48 При открытых плоскостных сооружениях для физкультурно-оздоровительных занятий, размещаемых в микрорайоне, допускается предусматривать только санитарные узлы для занимающихся и кладовые для переносного оборудования и инвентаря, располагаемые в близлежащих зданиях.

5.5.2.1.49 На демонстрационных открытых плоскостных и в крытых сооружениях следует дополнительно предусматривать помещения для судей, а при предназначении их для проведения республиканских и международных соревнований – помещения для прессы (пресс-центр). Состав и площади помещений для судей и прессы определяются исходя из назначения сооружения.

5.5.2.1.50 Места для судей (судейская ложа) необходимо располагать на трибунах, при легкоатлетических соревнованиях - в районе створа финиша всех дистанций бега. При судейской ложе предусмотреть помещения для аппаратуры фотофиниша, для управления демонстрационным табло, для судей – информаторов, для секретариата.

Соотношение размеров этих групп помещений зависит от назначения стадиона.

5.5.2.1.51 Спортивная арена стадиона с трибунами для зрителей должна являться основным сооружением стадиона.

5.5.2.1.52 Крупные стадионы и стадионы средней величины следует размещать изолированно в окружении автостоянок и транспортных магистралей.

5.5.2.1.53 Футбольно-легкоатлетические стадионы должны проектироваться овальной формы. Стадионы, предназначенные только для футбола, – прямоугольной.

5.5.2.1.54 Кроме стационарных трибун необходимо предусмотреть трансформируемые пневматическим способом трибуны.

5.5.2.1.55 Для приближения зрителя к арене необходимо конструировать многоярусные трибуны.

5.5.2.1.56 Для защиты зрителей от солнца и атмосферных осадков необходимо трибуны оборудовать козырьком (навесом).

5.5.2.1.57 Целесообразность устройства вспомогательных помещений в подтрибунном пространстве и их номенклатура определяются в каждом конкретном случае.

5.5.2.1.58 В группу помещений обслуживания зрителей следует включать, помимо обязательных, рестораны, кафе, бары, торговые киоски, залы для проведения конференций.

5.5.2.1.59 В состав спортивного ядра необходимо включать круговую и прямую легкоатлетические дорожки, секторы для толкания ядра, прыжков и метаний снарядов, игровое поле и дорожки для бега с препятствиями, оборудованные ямой с водой.

5.5.2.1.60 Форму трибун спортивных арен определять в зависимости от вместимости и условий оптимальной видимости.

5.5.2.1.61 Проектирование площадок для национальных видов спорта следует предусматривать в каждом конкретном случае и в соответствии с правилами по видам спорта.

5.5.2.1.62 Конноспортивные соревнования должны проводиться на ипподромах.

5.5.2.1.63 Вокруг скакового поля обязательно устраивают ограду. Поле окружается трибунами с разрывами для въездных и выездных ворот.

5.5.2.1.64 Соревнования по «Кокпару» необходимо проводить на специальном поле, разделенном равномерно между командами.

5.5.2.1.65 Для проведения игры «Саят» необходимо выделить специальное поле с возвышенным местом, с которого производится вылет птиц.

5.6 Инженерные сети и системы

5.6.1 Водоснабжение и канализация

5.6.1.1 Спортивные и физкультурно-оздоровительные сооружения должны оборудоваться системами хозяйственно-питьевого и противопожарного водопровода и канализации, присоединяемыми к наружным сетям населенного пункта с соблюдением требований СН РК 4.01-01.

5.6.1.2 При отсутствии в населенном пункте централизованного водоснабжения следует использовать местные источники, вода в которых удовлетворяет требованиям действующих нормативных документов.

В неканализованных районах следует предусматривать местные очистные сооружения, состав и степень очистки которых должны быть согласованы с местными органами санитарно-эпидемиологического надзора.

5.6.1.3 Вода для хозяйственно-питьевых и для технологических нужд спортивных и физкультурно-оздоровительных сооружений должна соответствовать требованиям действующих нормативных документов.

5.6.1.4 Горячее водоснабжение следует предусматривать для обеспечения хозяйственно-бытовых и технологических нужд спортивных сооружений.

5.6.1.5 Подводку горячей воды следует предусматривать к душевым, кабинету врача, комнатам медицинской сестры и оказания первой медицинской помощи, а также к массажным, бытовым помещениям для рабочих, раздевальням для занимающихся, комнатам инструкторского и тренерского состава, лаборатории анализа воды в ваннах бассейнов, помещениям для уборочного инвентаря, а также к другим помещениям в соответствии с требованиями действующих нормативно-технических документов.

5.6.1.6 К открытым плоскостным сооружениям, используемым в зимнее время под заливку сезонных катков, а также к открытым каткам с искусственным льдом должна предусматриваться подводка незамерзающей водопроводной сети с установкой на ней пожарных гидрантов.

5.6.1.7 Отвод воды с поверхности открытых плоскостных спортивных сооружений и с трибун при них следует предусматривать в сеть дождевой канализации.

5.6.1.8 В системе водопровода спортивного ядра следует предусмотреть устройство поверхностных стоков, дренажей и кольцевых водоотводящих лотков или труб, расположенных по внутреннему периметру замкнутой беговой дорожки.

5.6.1.9 Расстановка канализационных колодцев и кранов поливочного водопровода на территории комплексов открытых плоскостных сооружений должна предусматривать возможность присоединения к ним дополнительных перевозных санитарных узлов для участников и зрителей массовых мероприятий.

5.6.1.10 В санитарных узлах для занимающихся и зрителей следует устанавливать унитазы или напольные чаши со смывным краном.

5.6.2 Отопление и вентиляция

5.6.2.1 Системы отопления, вентиляции и кондиционирования воздуха должны обеспечивать соответствующие гигиеническим нормативам параметры микроклимата и воздушной среды помещений.

Все отапливаемые помещения должны быть снабжены термометрами для контроля за температурой воздуха в процессе эксплуатации.

5.6.2.2 Отопление и вентиляцию помещений открытых спортивных сооружений следует проектировать с соблюдением требований СН РК 4.02-01, СН РК 2.04-03 и действующих нормативных документов.

5.6.2.3 Самостоятельные системы приточной и вытяжной вентиляции следует предусматривать для:

- служебных помещений для административного и инженерно-технического персонала, инструкторско-тренерского состава, бытовых помещений для рабочих;
- хлораторных и складов хлора;
- технических помещений.

5.6.3 Электроснабжение и электротехнические устройства

5.6.3.1 На спортивных сооружениях должно предусматриваться устройство осветительных систем с учетом требований СН РК 2.04-01.

5.6.3.2 Высота установки осветительного оборудования вокруг поля должна выбираться таким образом, чтобы исключить слепящий эффект.

5.6.3.3 Искусственное освещение спортивных сооружений должно обеспечивать возможность различения всех деталей игр, упражнений или соревнований как самими спортсменами, так и зрителями.

5.6.3.4 При устройстве искусственного освещения необходимо учитывать параметры перепадов освещения, рейтинга слепящего действия, проходящего спектра температуры цвета, степени передачи света, угол подъема светильников и нормы освещенности спортивных площадок и полей.

5.6.3.5 Осветительные системы на спортивных сооружениях следует устанавливать в зависимости от класса исходя из нужд организаторов телевизионных или нетелевизионных соревнований.

5.6.3.6 Проектирование систем и устройств электроснабжения должно осуществляться с соблюдением требований СН РК 4.04-07, Правил устройства электроустановок и других действующих нормативно-технических документов.

5.6.3.7 Система освещения спортивного сооружения должна обеспечивать:

- возможность спортсменам, судьям, обслуживающему персоналу, зрителям на трибунах и телезрителям хорошо видеть спортивную площадку, игровые предметы, ближайшее пространство, окружающее игровую зону;
- отсутствие слепящего действия;
- освещение проходов и выходов в аварийных ситуациях;
- безопасность как для игроков, так и для зрителей.

5.6.3.8 Искусственное освещение следует предусматривать на открытых катках для скоростного бега и фигурного катания на коньках, хоккея, хоккея с мячом и массового катания на коньках, а также во всех помещениях и на участках территории спортивных и физкультурно-оздоровительных сооружений, предназначенных для прохода людей и движения транспорта.

На других открытых сооружениях искусственное освещение следует предусматривать при наличии трибун.

5.6.3.9 Осветительные установки должны обеспечивать необходимый уровень освещения спортивных сооружений.

5.6.3.10 На территории открытых спортивных сооружений должно предусматриваться устройство электротехнических устройств для проведения соревнований.

5.6.3.11 Осветительные установки, необходимые для обеспечения освещенности, требуемой при передачах цветного телевидения, должны проектироваться стационарными.

5.6.3.12 На освещаемых открытых плоскостных сооружениях, предназначенных для спортивных игр (кроме городков), следует предусматривать верхнебоковое освещение.

5.6.3.13 Проектирование устройств для осуществления радио- и телевизионных передач со спортивных сооружений должно производиться в зависимости от профиля сооружения.

5.6.3.14 На спортивных сооружениях, имеющих стационарные трибуны, следует дополнительно предусматривать звуковую передачу информации и звуковоспроизведение музыки для зрителей на трибуны, в отдельные помещения и сооружения, а также озвучение отдельных зон территории комплексов открытых плоскостных спортивных сооружений, лыжных и гребных баз и стрельбищ (в том числе перед главным входом на территорию сооружения).

5.6.3.15 На лыжных базах, предназначенных для проведения соревнований республиканского и более высокого масштаба, следует дополнительно предусматривать технические средства, позволяющие осуществлять радиосвязь между местами стартов и финишей, а также промежуточными контрольными пунктами на трассах лыжных гонок и биатлона, помещениями дежурного персонала медицинской и горноспасательной службы на трассах скоростного спуска и слалома гиганта и финишем этих трасс, трибуной для тренеров и судейской вышкой при трамплинах, а также установку на стартах и финишах горнолыжных трасс нестационарной аппаратуры электрохронометража.

5.6.3.16 В помещениях складов оружия и боеприпасов необходимо предусмотреть охранную сигнализацию.

5.6.3.17 При проектировании гребных баз следует устраивать связь между местами стартов.

5.7 Требования по обеспечению доступности для маломобильных групп населения

5.7.1 Открытые спортивные сооружения, рассчитанные на одновременное пребывание инвалидов с нарушением опорно-двигательной системы, проектируются с учетом требований СН РК 3.06-01.

Физкультурно-спортивные сооружения, доступные для инвалидов, должны быть рассчитаны на совместное использование инвалидами и остальным населением.

5.7.2 Планировочное решение, оборудование и благоустройство территории спортивных объектов и комплексов должно обеспечивать безопасное и беспрепятственное передвижение всех маломобильных групп посетителей, включая посетителей на креслах-колясках, и свободный доступ их ко всем сооружениям и открытым спортивным площадкам.

5.7.3 При наличии специализированных залов в составе сооружений общего пользования следует предусматривать решения с устройством параллельных путей движения и мест обслуживания инвалидов.

5.7.4 Следует обязательно предусматривать на трибунах места для инвалидов, передвигающихся на креслах-колясках, места для представителей прессы и судейские ложи.

5.7.5 При проектировании открытых плоскостных сооружений следует предусматривать зону безопасности, свободную от всякого рода препятствий. Покрытие зон безопасности должно быть однородно с покрытием спортивной площадки.

5.7.6 Отдельные площадки и открытые плавательные бассейны должны быть окружены полосами кустарниковых насаждений (за исключением колючих и ядовитых кустарников). Размещение, окраска и габариты зеленых насаждений должны способствовать получению дополнительной информации инвалидами с дефектами зрения.

5.7.7 Все основные и дополнительные элементы спортивных сооружений должны быть доступны для маломобильных посетителей.

5.7.8 При проектировании сооружений с учетом использования их инвалидами следует соблюдать основные принципы архитектурно-планировочных решений зданий:

- максимально возможное расположение основных и вспомогательных помещений на одной отметке;

- при расположении помещений на разных уровнях обеспечение удобных вертикальных связей посредством лифтов, пандусов, специально оборудованных лестничных маршей, максимально простая и компактная структура плана для обеспечения свободной ориентации инвалидов.

5.7.9 Нормируемое пространство для прохода маломобильных групп населения, а также проезда или маневрирования кресла-коляски не должно быть сокращено выступающими элементами и частями здания, а также устройствами и оборудованием, размещаемыми на стенах учреждения или на отдельных конструкциях.

5.7.10 Расчетное количество инвалидов и маломобильных зрителей, участников спортивных и других зрелищных мероприятий принимается в зависимости от типа спортивного комплекса или сооружения, степени их оборудованности для беспрепятственного посещения инвалидами.

5.8 Охрана окружающей среды

5.8.1 При разработке проектов строительства, реконструкции, консервации, демонтажа и сноса зданий должны учитываться нормативы допустимой

антропогенной нагрузки на окружающую среду, предусматриваться мероприятия по предупреждению, устранению загрязнения окружающей среды, а также способы обращения с отходами, применяться наилучшие доступные технические методы, ресурсосберегающие, способствующие охране окружающей и восстановлению природной среды.

5.8.2 При проектировании должны учитываться нормативы окружающей среды, предусматриваться обезвреживание и утилизация вредных отходов, эффективные меры предупреждения загрязнения окружающей среды.

5.8.3 В целях охраны окружающей среды при проектировании следует выполнять требования по:

- а) обеспечению экологической безопасности и охране здоровья населения;
- б) предусматривать мероприятия по охране природы;
- в) оздоровлению окружающей среды.

5.8.4 На территории сооружения необходимо обеспечивать достижение нормативных требований, определяющих качество атмосферного воздуха, воды, почв, а также допустимых уровней шума, вибрации, электромагнитных излучений, радиации и других факторов природного и техногенного происхождения.

5.8.5 В процессе строительства открытых спортивных сооружений подлежат учету:

- а) прямые воздействия - непосредственно оказываемые основными и сопутствующими видами планируемой деятельности в районе размещения сооружения;
- б) косвенные воздействия - на окружающую среду, которые вызываются вторичными факторами, возникающими вследствие эксплуатации сооружения;
- в) кумулятивные воздействия - возникающие в результате постоянно возрастающих изменений, вызванных прошедшими, настоящими или обоснованно предсказуемыми действиями, сопровождающими эксплуатацию сооружения.

5.8.6 При проектировании сооружений должны быть предусмотрены мероприятия, предотвращающие сброс загрязненных сточных вод и препятствующие непосредственному загрязнению подземных и поверхностных вод.

5.8.7 При проектировании и строительстве зданий следует учитывать степень радоноопасности участка застройки, наличие техногенного радиоактивного загрязнения и радиоактивность строительных конструкций.

При этом необходимо выполнять требования радиационной безопасности в соответствии с действующими нормативными документами.

6 ТРЕБОВАНИЯ ПО ЭНЕРГОСБЕРЕЖЕНИЮ И РАЦИОНАЛЬНОМУ ИСПОЛЬЗОВАНИЮ ПРИРОДНЫХ РЕСУРСОВ

6.1 Требования по сокращению энергопотребления

6.1.1 Проектирование открытых спортивных сооружений в части сокращения энергетических ресурсов, уменьшения потерь тепла должно выполняться в соответствии с действующими нормативно-техническими документами, требования которых направлены на эффективное использование и экономию энергетических ресурсов.

6.1.2 Сооружения должны быть спроектированы и построены с учетом требований по эффективному использованию энергии для систем и частей зданий.

6.1.3 При проектировании открытых спортивных сооружений должна обеспечиваться экологическая безопасность при эксплуатации. Энергосберегающие конструкции и снижение ресурсоемкости при их изготовлении также должны быть экологически безопасными за счет использования новых технологий.

6.1.4 Инженерные системы здания должны иметь автоматическое или ручное регулирование температуры воздуха. Системы отопления здания должны быть оснащены приборами для уменьшения требуемого теплового потока в нерабочее время. При централизованном снабжении холодной и горячей водой, электроэнергией и теплом должны устанавливаться приборы учета расхода энергии, воды, газа и т.д.

6.1.5 В соответствии с действующими на территории Республики Казахстан нормативно-техническими документами предусмотреть решения и комплекс мер по повышению энергоэффективности открытых спортивных сооружений.

6.1.6 Ограждающие конструкции сооружений должны быть сооружены с использованием энергосберегающих материалов, а также следует применить энергосберегающие мероприятия в инженерных системах.

6.1.7 При совершенствовании энергетической эффективности открытых спортивных сооружений должны приниматься во внимание климатические и местные условия, а также микроклимат внутри помещений и учитываться экономическая эффективность. Эти меры не должны влиять на другие технические требования к зданиям, а также на их общедоступность, безопасность и целевое использование.

6.2 Рациональное использование природных ресурсов

6.2.1 При проектировании открытых спортивных сооружений следует использовать технологии, обеспечивающие экономное расходование материалов и энергоносителей, вторичное использование ресурсов и утилизацию отходов.

6.2.2 Для рационального использования природных ресурсов при проектировании следует обеспечить выполнение требований нормативных документов Республики Казахстан в области природопользования.

6.2.3 Ландшафтные планы должны включать разумное сохранение ресурсов таких, как вода, почва, биологическое разнообразие, энергетические ресурсы, качество воздуха и другие природные ресурсы в интересах общества.

6.2.4 При посадке деревьев необходимо учитывать:

- а) климатические условия;
- б) тип почвы;
- в) количество осадков;
- г) направление ветра;
- д) обслуживание растений.

6.2.5 При проектировании необходимо учитывать мероприятия по рациональному использованию водных ресурсов таких, как:

- а) сокращение водопотребления;
- б) увеличение использования воды в системах оборотного и повторно-последовательного использования;
- в) очистка сточных вод и др.

6.2.6 В целях обеспечения рационального использования строительного материала, необходима переработка утилизированного материала.

6.2.7 Работы по демонтажу, сносу сооружений, их инженерных систем и конструкций, перевозке, хранению, складированию, переработке, восстановлению, утилизации с целью получения вторичного сырья и энергии строительных материалов, изделий и конструкций, бывших в употреблении, а также работы, связанные с утилизацией строительного мусора и отходов переработки (восстановления возвратных ресурсов), должны выполняться в соответствии с действующим законодательством Республики Казахстан.

6.2.8 Строительные материалы, изделия и конструкции, предназначенные для повторного использования в строительстве, должны после восстановления (доработки) отвечать требованиям безопасности, установленным действующим законодательством Республики Казахстан для строительных материалов, изделий и конструкций:

- а) пожаробезопасности;
- б) взрывобезопасности;
- в) химической безопасности;
- г) радиационной безопасности;
- д) биологической безопасности;
- е) санитарно-эпидемиологической безопасности.

УДК 796/799

МКС 91.040.10

Ключевые слова: спортивное сооружение, горнолыжные трассы, тир для пулевой стрельбы, гребные базы, игровые поля и площадки, комплексная площадка, полоса для преодоления препятствий, спортивная арена, футбольно-легкоатлетические стадионы.

Ресми басылым

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҰЛТТЫҚ ЭКОНОМИКА МИНИСТРЛІГІНІҢ
ҚҰРЫЛЫС, ТҮРҒЫН ҮЙ-КОММУНАЛДЫҚ ШАРУАШЫЛЫҚ ІСТЕРІ ЖӘНЕ
ЖЕР РЕСУРСТАРЫН БАСҚАРУ КОМИТЕТІ**

**Қазақстан Республикасының
ҚҰРЫЛЫС НОРМАЛАРЫ**

ҚР ҚН 3.02-19-2014*

АШЫҚ СПОРТ ИМАРАТТАРЫН ЖОБАЛАУ

Басылымға жауаптылар: «ҚазҚСҒЗИ» АҚ

050046, Алматы қаласы, Солодовников көшесі, 21
Тел./факс: +7 (727) 392-76-16 – қабылдау бөлмесі

Издание официальное

**КОМИТЕТ ПО ДЕЛАМ СТРОИТЕЛЬСТВА, ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНОГО
ХОЗЯЙСТВА И УПРАВЛЕНИЯ ЗЕМЕЛЬНЫМИ РЕСУРСАМИ МИНИСТЕРСТВА
НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

**СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ
Республики Казахстан**

СН РК 3.02-19-2014*

ПРОЕКТИРОВАНИЕ ОТКРЫТЫХ СПОРТИВНЫХ СООРУЖЕНИЙ

Ответственные за выпуск: АО «КазНИИСА»

050046, г. Алматы, ул. Солодовникова, 21
Тел./факс: +7 (727) 392-76-16 – приемная